

ek

Taxa postala
plátte in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
za Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 11.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
delések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keink egyetemesen csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Herbert
Budapest
1 e 8

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmegilletlen leveleket nem fogadunk el. Készen állunk megőrzésére és visszaküldésére nem vállalunk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Matei Mila 14

Aró 5 lej

Csütörtök, 1933 november. 9.

5694. ÉV. XVI. ÉVF.
CHESVAN 20. 251 SZÁM.

Roosevelt farmerjei

Hitler, az analfabéta most már győzhetetlen nagyvázi mántába esett. Elégedett azzal a dicsőséggel, hogy rohamcsapatossai s a tömegbűntetés hátán a kancellári székbe emelkedhetett, naponta kiordíthatta magát s az egész civilizált világ utálatát biztosította tiszteletre egyáltalában nem méltó személye részére.

A nagy dicsőség, úgy látszik, fejére szállott Németország első rohamcsapatának, mert legújabb művészeti kérdésekre is beleüti az orrát, sőt olthatatlan nosztalgiaikat érez az iránt, hogy filozófiailag képzett embernek tekintse.

Ez a nosztalgia vezette el a weimari Nietzsche-archívumba is, ahol a nagy, de bebizonyítottan elmebajos filozófus nővére Nietzsche törös botjával ajándékozta meg Hitlert, a kancellárt.

A törös bot odaajándékozása szimbólikusan azt jelentené, hogy az Übermensch teória megalkotója a cigányképi, fekete-hajú osztrák demagógnak adta meg a magasabbrendű ember, a „szőke bestia”, a Herren-Moral megtestesítőjét.

Nietzsche és Hitler!

Nietzsche botja

Roosevelt elnök bizonyára számolt azzal, hogy a terve nem fog simán sikerülni, hogy nemcsak a városban, hanem a falvak népe között a farmereknél is akadályok fognak tornyosulni a nagy koncepció megvalósítása körül.

Holott a dollár felhígítása nagy hasznára lett volna az eladósodott farmereknek, akiknek a sorsa jórészt összefügg a roosevelti reformokkal.

Egyrésze a mezőgazdákban boldogan üdvözölte is a roosevelti újításokat, az elnök mellé állott és szívvél-lelkekkel támogatja még ma is.

De vannak Amerikában is jómódu, el nem adósodott parasztok, amerikai kulákok, akiknek nem érdeke mindaz, amit Roosevelt cselekszik.

A középnyugat országainak farmerai azok akik ellentállanak. Annak ellenére, hogy a roosevelti tervek őket is jogaikban akarják tartani. Természetesen csak jogokat adnak nekik, nem pedig előjogokat. Ezt Roosevelt sem a koncepciója, sem pedig alkotmányérzete szerint nem vezetheti be. A farmerek tehát sztrájkba léptek és nem elégszenek meg azzal, hogy terményeiket nem viszi a piacra, hanem megtagadják a gyárépületeket, és elpusztítják azokat. Hogy ezzel is maifesztáljanak az új rendszer ellen.

Az amerikai reakciónak súlyos tünete ez. A reakciónak, amelynek ott is ki kell tombolnia magát. Mint Európában.

Csak az a szerencse, hogy míg Európában a reakció rendszer, addig Amerikában ellentállási tünet. Amelyet bizonyára rövidesen le fognak szerezni.

Fel kell vetni a kérdést, vajjon Hitler kompromittálja-e jobban Nietzscht, a filozófust, vagy a filozófus Nietzscht, az analfabéta Hitlert?

Hogy a mai Németország lelkiileg és szellemileg teljesen beteg, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a jelentéktelennek látszó kis esemény, hogy a nagy német filozófus ereklyéje egy lelkiileg, szellemileg teljesen műveletlen, barbár és korlátolt ember kezébe jutott, akinek a filozófiához és a filozófiai gondolkodáshoz körülbelül annyi köze van, mint egy botokud néger törzsfőnöknek Einstein relativitási elméletéhez.

Aki Hitler könyvét olvasta, vagy beszédeit meghallgatta, az tisztában van vele, hogy a náci vezér, aki egyébként May Károly utelírásainak szerelmese, soha egyetlen filozófiai művet nem olvasott végig, vagy ha végigolvasott, egyetlen betűjét sem értette meg.

Ha Nietzsche élne, minden bizonynyal felháborodottan tiltakozna szellemének eme meggyalázása ellen.

Az az csak szeretne tiltakozni, mert hiszen ha erre vetemedne, ugy valamely koncentrációs táborban kapna felvilágosítást Übermensch-teóriájának gyakorlati értékéről, amely egy analfabétát, egy Hitler Adolfot ajándékozott a német nemzetnek.

Válságba került a Vaida-kormány

A király nem biztosította bizalmáról a kormányt és nem akarta aláírni a trónbeszédet. Az Adeverul szerint Vaida már lemondott, de a király 2-3 napi haladékot adott

Bucuresti-Bukarest, nov. 8. (Az Uj Kelet bucaresti szerkesztőségének távirati jelentése.) Már napok óta a kormányválság híreiről cikkeznek a bucaresti lapok, sőt szerdán Kolozsváron is olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány megbukott. Mint az Uj Kelet bucaresti táviratai jeleltik, ezek a hírek túlzottak voltak, azonban tény az, hogy a kormány helyzete megrendült és a válság bekövetkezéséről minden nap tartani lehet. Szinájában kedden délután folytak le a kormány szempontjából sorsdöntő királyi kihallgatások. Először Mirto jelent meg a királynál azután Madgearu, végül pedig Vaida miniszterelnök. A kormány tagjainak kihallgatása az esti órákig tartott. Amikor Vaida kihallgatása véget ért, az újságírók megrohmozták a miniszterelnököt, aki azonban láthatólag elkedvetlenedve jött ki a királytól és minden felvilágosítást megtagadott.

Azonnal szembeszökő volt Vaidának ez a magatartása, mert a miniszterelnök a déli órákban olyan nyilatkozatot adott, melyben leszögezte, hogy kormánytávozás okai nem fognak fenn. Fennforgónak abban az esetben, ha:

- a) a király nem biztosítaná további bizalmáról a kormányt;
 - b) ha a parlament nem szavazna bizalmat a kormányra;
 - c) ha külpolitikai változások a kormány távozását tennék szükségessé.
- A királyi kihallgatás után nyilvánvalóvá vált, hogy a három ok közül az egyik felmerült ama rövid idő alatt, mely Vaida nyilatkozatát a királyi kihallgatás idejétől elválasztotta.
- És a következtetés mingyárt készen is volt. A b) és c) okok nem állhattak elő.

A Lupta biztos benne, hogy jönnek a liberálisok

A Lupta a következőket írja: Az a fordulat, amely a tegnapi szinajai kihallgatások után következett be, felhatalmaz annak megállapítására, hogy a jelenlegi rezsim válsága a lehető legkomolyabb. Ami a kormányutódlást illeti, az egyik politikus, aki azonban még minosen kellő képpen tisztában a valódi helyzettel, azt a nézetet vallja, hogy a király kísérletet tesz egy átmeneti kormányra.

De azok, akik jól vannak értesülve és precíz jelentésekkel rendelkeznek, kételkednek benne, hogy Duca kormány következék.

A tegnapi politikai események élénk mozgást idéztek elő a liberális pártban. Több liberális vezetőférfi látogatta meg Ducát, akivel hosszasan tanácsoztak a politikai helyzetről. A liberális párt vezetőköreiből a következőkben ítélik meg a helyzetet:

A kormányválság és annak nyilvános ságra hozása legkétségbe sem férő tény. Nagyon valószínű, állítják a liberálisok, hogy még a szokásos kihallgatásokat sem tartja meg az uralkodó, hanem csak a törvényhozó testületek elnökeit hívja meg és aztán a jövődni miniszterelnököt. Valószínű, hogy ma, csütörtökön Titulescu és Duca között megbeszélés lesz, amelynek során az ország külpolitikai kérdéseit fogják tárgyalni és megállapítani azt, hogy lehetséges-e egy megegyezés.

A liberálisok már bejelentik, hogy első intézkedéseikben a közrendet kívánják megvédeni és elfojtják az összes anarchikus mozgalmakat. Az érvényben levő törvények minden intézkedését végrehajtják és az összes agitációs sejteteket felosztatják. Pénzügyi kérdésben egyelőre új meg-

mert a kormány a parlament előtt még nem mutatkozott be, külpolitikai kérdésekben pedig pár óra alatt semmi változás nem történt.

Kézenfekvő volt tehát az a kombináció, hogy az uralkodó bizalma rendült meg mégis a kormánnyal szemben.

A mindig jólétesült Adeverul írja az alábbi feltűnően érdekes cikket Vaida kihallgatásáról:

Két-három nap... „Bizonyos nézeteltérés támadt a legfelsőbb alkotmányos fórum és a kormány elnöke között.

A nézeteltérés tisztázására az uralkodó két-három napi haladékot adott a miniszterelnöknek.

Az Adeverul továbbá azt írja: hogy Vaida miniszterelnök bizonyos okokból rendkívül elkedvetlenedett. A miniszterelnök királyi kihallgatásának célja a kormányprogram és a trónbeszéd-tervezet benyújtása kellett, hogy legyen.

A trónbeszéd elkészítésénél a miniszterelnök szabadkezelt öhajított, és a király bizalmát kérte annak a nemzeti parasztpárt programja alapján történő kidolgozásához.

Az Adeverul szerint a király a miniszterelnök kérését megtagadta.

A rendkívüli jelentőségű alkotmányos konfliktusban, mely önkénytelenül is azt a konfliktust idézi fel, melynek következtében Maniu önkéntes budaesonyi száműzetésbe vonult,

a politikai pártok érthető izgalommal készülnek fel a várható eseményekre. A bucaresti lapok szemléje rendkívüli tanulságosan mutatja ki, hogy egyes pártok milyen álláspontot foglalnak el a kormányválság körül.

takarítások lehetőségének felkutatása és különösen a szigorubb rendeletek az adóhátralékok inkasszáására.

Nagy izgalom politikai körökben

Az összes többi pártoknál ma egész napon át élénk mozgás volt tapasztalható. Sok vidéki pártvezér érkezett meg vidékről és vette fel az összeköttetést a pártvezérekkel. A helyzet a Lupta szerint a következőkben sűrűsödött össze:

A kormányválságot szombati hivatalosan is nyilvánosságra hozzák és ezáltal rendkívül gyorsan fogják megoldani. Politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy az új kormány keddig feltétlenül megalakul.

Azt hiszik, hogy a politikai események nem Szinájában játszódhatnak le, hanem a király Bukarestbe jön és ott fogja irányítani a tárgyalásokat.

Bratianu Gheorghe pártjának körében a helyzetet nyugodtan ítélik meg.

Izgatott tárgyalások, hajnali tanácsülés

Szerdán reggel a kormány tagjai között megbeszélések folytak le. Vaidát lakásán Mironescu, Popovici és Călinescu látogatta meg. Ezt megelőzőleg Mironescu C. Anghelcsuval, a Nemzeti Bank kormányzójával tárgyalt. Szerdán éjjel érkezik vissza Mihalache Szinajából, ahol a Vitéz Mihály rend lovagjainak ülésén vett részt. Valószínű, hogy a szerdáról csütörtökre virradó éjszakát a kormány tagjai megbeszélésekkel töltik el, de az is valószínű, hogy a párt elnöki tanácsa hajnalban kezd meg ülést.

ha Pop Csicsó István, Costachescu, Pan (Folytatása a 8-ik oldalán.)

VILÁG TÜKRE

A mai Svájc

A nyugtalanságtól rázott és zaklatott világ úgy tekint Svájc felé, mint a nyugalom és béke boldog szigetére. Így volt ez a háboruban is. De az idők fordulása most más szerepet juttatott Svájcnak. Tizenhét—tizenkilenc év előtt a háborus Európa hasznélvezője volt a kicsiny ország, most azonban részese Európa és az egész kultúr világ sorsának. Svájc ugyan szerencsés helyzeténél fogva nem tudott a krízis következtében annyira legyöngyülni, mint Európa némely nagyon is szilárdnak hitt állama, de azért teljesen nem vonhatta ki magát a világ gazdasági eseményeinek hatása alól.

Bázelben még a régi, háborúelőtti levegő. A vasútállomásról Párizs, Calais, London, Róma, Marseille és Bécs irányába száguldanak a luxusvonatok, Erre fut az Orient-expressz is. Érdekes pontja ez a kicsi országnak. Pár órányira innen januárban a legszebb tavaszi tájakra jut az ember, Tessinbe és a nyári hónapokban havas vidékre utazhat rövid néhány óra leforgása alatt: a Jungfrau ormai alá. Lehet sietni juniusban.

Persze, ha az embernek meg van hozzá a szükséges monétája.

Legjobb pénz a svájci frank. A bankjegyeken a híres Hodler rajzai. Husz, ötven, száz, sőt ezer frankos bankjegyek hallhatatlanok. Egylegre legalább sokan hiszik, hogy ezek a bankjegyek a legértékállóbbak maradnak — végig. Sokan hisznek, de sokan kételkednek benne. Az európai krízis csak szerényen és enyhén, de nagy határozottsággal bontakozik fel Svájc állami és magánéletében. Az idegenforgalom, amely az ország kereskedelmi mérlegének egyik nagyon is jelentékeny tétele, nagy gondot okoz Svájc vezetőknek, Köröskörül mindenütt nehéz krízis tombol, a valuták esnek, az országok autarkiaival járják el határaikat az idegen áruktól. A gazdag országok polgársa sem tud már egy utazni, mint valaha. Már pedig Svájc ebből az idegenforgalomból él évtizedek óta és amit a körülötte zajló háborun keresztül, azt is idegenforgalmi dolgokba investálta: vasutakat, alagutakat, függőpályákat, hoteleket, gyönyörű utakat építtetett. Most a világhírű svájci hotelek tátonganak az ürességtől.

Ugy akarnak segíteni a dolgon, hogy ők maguk is autarkiaira rendezkednek be. Már meg is indult egy nagy propaganda, amelynek jelszava: „Ne vásároljatok csak svájci árut!” Vannak üzletek, ahol fel is tüntetik a hazai gyártmányokat és a svájci árut erősen ajánlják. Egy bázei újság a „svájci hét” intézményét propagálja. A propagandának még lett a hatása. A hétnapos héthől azonban tizen-negy nap lett. A svájciak még mindig angol, francia és német áruhoz ragaszkodnak. Nem csoda, hiszen ezen országok áruival csak nehezen veheti fel a versenyt a kicsiny Svájc, amelynek alig van nyersanyaga és gyáripára sem fejlődött oda, hogy ki tudná minden vonatkozásban elégtíteni a gazdag svájci polgárságot.

Munkát kapni idegennek ebben az országban nagyon nehéz manapság. Valamikor az egyszerű munkát leginkább idegenek látták el. A svájci inkább kereskedett vagy vállalkozott. Ma azonban a megcsappant vállalkozások annyira leszegényedett parasztot és munkást kapnak, amennyit akarnak. A külföldiek ha tőke felett is rendelkeznek, nem vállalkozhatnak. Ellenben joguk van, hogy tőkésül ott éljék fel. Mindössze annyit engednek meg nekik, hogy csendes társként vehessenek részt egyes vállalkozásokban. Akinek azonban félmillió franknyi vagyon van, már nyíltan is vállalkozhatik.

Ellentétben Párizssal, ahol a Champs Elyséesen, uton utófélen emigránsokkal lehet találkozni, különösen németekkel, a svájci nagyvárosokban az emigránsok száma egészen jelentéktelen. A svájciak nem tudnak munkát adni akkor, amikor

ulat vendégvári Magyarban

tagjai már megjeljes ambícióval a bemutatató elővezetik a kaszár. től. A társulat első próba eredményes. A szeszemesek már a város közönségét is vüttes. z operetel, amely árok címen több meg és most is megzban zsufolt há. szura törölte az zutabb Zsindelye imen engedélyez-

ya tetejét ma-
ya tetejét kitü-
ta tetejét mulat-
sa tetejét je-
ta tetejét vasár-
ta tetejét vasár-
odszoz.
ta tetejét operet
a tetejét operet
Kolozsvárnak.

kerkedési esteje.
rendezi meg a
hallgatók is-
kávéház ter-
g estélye iránt
meg és a ren-
gérkezik.

amerikai utas-
tik: Az ameri-
lett egy utasre-
ra, amelyet a
A két pilóta
asszony és há-
tették.

ny (I. r. II. c.
sítása a gyü-
ktermékekből
közölg (f. év.
fordításban
tó Irodában
a 50. vidékre

Lapkiadó Rt.
Strada Baros
Telefon: 9-77.

fő jövedelmi forrásuk, az idegenforgalom megállott.

Különös a helyzet ebből a szempontból. Európa és Amerika gazdagjai Svájcba menekítették a pénzüket, az ország ugy- szólván tele van valutával, idegenek ja- vaival, de az idegen maga, ha nincs neki egészen nagy vagyona, nem tud megélni.

Az alpesi fűrdőhelyeken már lehullott a hó, viszont a ligonói tóban még füröd- nek. St. Moritzból kisebb fagyokat jelen- tenek és az Engadint is ellepte a havazát. Mindenfelé készülődnek a téli szezonra de a szállodatulajdonosok nem hisznek egy jó évadban és gondterhesen járnak fel és alá hoteljeik halljában. A németek, akik nagy törekedéket tettek ki az idegenfor- galomnak, ezidén aligha fognak jönni. A zsidóknak elvették a vagyonát, a nem- zsidók pedig, akiket meghagyták, nem mernek mozdolni az országból. Az ame- rikaiak és angolok egyre ritkábbak. A dollár és a font esése elvette a kedvüket az utaztatástól.

Am, ha bajok is vannak Svájc gazda- sági életében, ha gondterhesen is járnak- kelnek az emberek, annyi bizonyos, hogy kétségbeesett embereket ritkán lehet ta- lálni az országban. A nép ugyanis igény- telen. Megelégszik a legegyszerűbb élet- móddal, arról pedig szó sem lehet, hogy Svájc népe éhezzen. Tejmemük olesón kaphatók, a hus ára sem olyan, hogy hetenként kétszer-háromszor ne jusson a legszegényebb ember asztalára. Arról egyelőre letejték az emberek, hogy fél- re tegyenek, jobb időkre. Ez azonban nem ejti kétségbe őket. Abban biznak, hogy a mai válságos időköt rövidesen fel fogja váltani egy boldogabb kor.

A svájciak sohasem veszítették el op- timizmusukat. Jól számítottak. De eb- ből a számításból sohasem felejtették ki azt az adottságot, hogy Európa legjobb pontján élnek, ahol ugyszólván minden eshetőség ellen védve vannak.

Könyvszenzációk

Thomas Mann: Jákob, 400 old. köve	LEI 144
H. G. Wells: Mi lesz holnap, 410 oldal köve	144
Tamási Áron: Abel az országban, 210 oldal	100
Makkai Sándor: Harc a szobor el- len, füzve	100
Sigríd Undset: Kristin Lavrans- datter: Asszony, 384 oldal füzve 144, köve	174
Hurst: Asszony a vonaton, 319 oldal köve	60
Sinclair: Szegény leány pénzt ke- res, 288 oldal	27
Carlisle: Vér a véremből, 248 oldal, füzve 27, köve	57
Axel Munthe: San Michele regé- nye, 423 oldal, prop, vászon- kötés	108
Baradaj László: A változott visz- onyok miatt, 213 oldal füzve	60
Julien Green: Adrienne, 319 oldal füzve	15
Maugham: Az ördög sarkantyuja, 291 oldal füzve	15
Smeljov Iván: A pincér, 305 old. füzve	15
Burroughs: Tarzan fia, 291 old. füzve	57
Heltai Jenő: A 111 es, 243 old. k. képpel	66
Róth László: Az új fotográfia (sok képpel)	100

LEPAGE-nál Kvár
Postán utánvétellel. Beküldve portómen- tesen. Kérje az olcsó könyvek jegyzékét.

Tolsztoj
a 20. század méricgén
Írta: Dr. Stern Ignác.
A világhírű író biográfiája napjaink megvilágításában.
Ara 10 lej
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

SELECT MOZGO
Jön a szezon egyik legnagyobb slágere:
A LÁTHATATLAN GÁRDA
megrendítő kém-történet, főszerepben:
Brigitte Helm

A londoni zsidó világ- konferencia megteremtette a zsidó egységfrontot

Londonban lesz a németországi zsidók segélyezésének központja. Az összes zsidó szervezetek képviselőiből álló nagytanácsa fogja irányítani a segélyezési akcióit. Weizmann Chaim lesz az összekötő kapocs a londoni zsidó szervek és a genfi népszövetségi főbiztos között

Palesztina az egyetlen biztos menedék a zsidó menekültek számára

London, október 8. A németországi zsidók segélyezése ügyében összehi- vott zsidó világkonferencia, mely az összes zsidó testületek és szervezetek együttes megmozdulása volt, vasárnap befejezte tanácskozásait. Az utolsó év- tizedek zsidó történelmének legjelentő- sebb eseménye volt ez a konferencia. Ami évtizedeken át nem sikerült a kül- lönböző zsidó alakulatoknak, zsidó ál- lamférfiaknak, azt sikerült megterem- tenie annak a sorsközösségnek és együttérzésnek, mely az egész világ zsidóságát a német zsidó köré csoport- osította. Londonban megteremtették a zsidó nép első nagy és pozitív egység- frontját. Az Agudasz Jusraél, a Je- wish Agency, az American Jewish Comitee, az Alliance Israélite, a Board of Deputies és a többi eddig egy- mástól távol, sőt egymással szemben- álló zsidó testületek a nagy zsidó kö- zösség jegyében dolgoztak egy héten át és munkájuk befejezése után egy- öntetűen jutott kifejezésre az az öröm és megelégedés, mely a delegátusokat a nagy összefogás és annak nagy ered- ménye láttán eltöltötte.

elhatározta, hogy a németországi zsi- dók segélyezésére, egzisztenciájuknak ujjáépítésére állandó nagy-tanácsot lé- tesítenek a konferencián résztvevő 45 zsidó szervezet reprezentánsaiból. Ezen kívül egy végrehajtó bizottság is ala- kul egyrészt a Jewish Agency for Pa- lestine, másrészt a konferenciát egybe- hívó zsidó testületek, vagyis a Joint Foreign Comitee, az Alliance Isra- élite Universelle, az American Jewish Congress, az American Jewish Com- mittee és a Comité des Delegations Juives vezetőiből. Londonban állítják fel a segélyezési és ujjáépítési munka főirodáját. A konferencia egyik albi- zottságának javaslatára elhatározták, hogy a fenti szervek közül egy ösz- szekötő hivatalt állítsanak fel, mely- nek feladata lesz a német-zsidó ügygel foglalkozó zsidó szervezetek közötti kapcsolatot fenntartani. A bizottság a Joint Foreign Comitee elnökét biz- zta meg, hogy e terv megvalósítására tegye meg a szükséges lépéseket, kikö- ti azonban, hogy az összekötő hivatal- nak kizárólag tanácskozási szerepe van.

A londoni konferencia nagyjelentőségű határozata Palesztina ügyében

A konferencia egyhangulag elhatáro- zta, hogy intervenciót fog az angol kor- mánytól és mindent el fog követni abban az irányban, hogy Anglia képviselőiben lord Robert Cecil lépjen be a Népszövetsé- g által a németországi zsidó menekül- tek érdekében kezdeményezett segélyakció igazgatóságának tanácsába. A konferencia felhívja az összes zsidó szervezeteket és testületeket, hogy a menekültügyi hiva- tal élére állított népszövetségi főbiztos- sal együttműködjenek. Külön határozati javaslatban fejezte ki elismerését és cso- dálatát a londoni konferencia a német- országi zsidók hősiességét és a német- országi zsidó szervezetek nagy tel- jesítményei felett.

mínél nagyobb számú németországi zsidó letelepedését tegye lehetővé Palesztinában.

Bár konkrét határozatot még nem hoz- tak erre vonatkozólag, beavatott körökben tudni vélük, hogy a segélyakció össze- geinek 50 százalékát Palesztina-célokra fogják fordítani. Ebben a kérdésben a konferencia mindössze annyit szögezett le, hogy a palesztinai munkára előirány- zott pénzeket a következő célokra fogják fordítani: a német zsidók mezőgazdasági letelepítésének megkönnyítése; az ipar előmozdítása; hitelnyújtás kézművesek és kisiparosok számára; földterület szerzése és házépítések a kolóniákon chaluco- részére; lakásszerzés a városokban; víz- ellátás és földöntözés; tudományos és akadémikus intézetek támogatása; fér- fiak és nők mezőgazdasági és ipari ki- képzése; gyermekek kitelepítése és neve- lése Palesztinában; szociális jóléti mu- ka és egyéb szükségesnek mutakozó teen- dők. Ezeket a munkákat a segélyezési szervek a Jewish Agencyvel és a Cio- nista Világszervezettel karöltve fogják végrehajtani.

A konferencia emigrációs albizottsága javaslatot terjesztett a plénum elé, hogy a bevándorlási kérdések intézésére és irá- nyítására egy szűkebbkörű állandó bizott- ságot létesítsenek, melynek székhelye Londonban legyen és annak élén egy ang- liai zsidó vezetőférfi álljon, mellette pedig a HIAS—JCA—EMIGDIRECT (HJCEM) egyesült szervezetek is képvi- seletet kapjanak. A kivándorlási célokra meghatározott összegeket ennek a bizott- ságnak a rendelkezésére bocsátani és az fog dönteni annak hovatartásáról. Az emigrációs bizottság javaslatára a kon- ferencia elhatározta még, hogy London- ban külön technikai igazosztályt is létesí- tenek, mely speciálisan az angol domi- niumokra és kolóniákra, valamint az Egyesült Államokba való bevándorlás kér- désével fog foglalkozni. Ennek elősegíté-

Palesztina vezetőszerepe
A legfontosabb határozati javaslat, melyet a konferencia egyhangulag el is fogadott, az, amely Palesztina szerepét jelöli meg a segélyezés művében. A dele- gátusok egyhangulag adtak kifejezést ama meggyőződésüknek, hogy az egész akció középpontjában Palesztinának kell állania. Az erre vonatkozó határozat így hangzik:

„A londoni konferencia, mely a világ minden részében élő zsidó közösségek képviselőit egyesíti magában, ama néze- tének ad kifejezést, hogy az összes or- szágek közül, melyek a németországi zsidó menekültek elhelyezése és abszor- bálása tekintetében számba jöhetnek, Palesztina első helyen áll. A konferencia sajnálatát fejezi ki a legutóbbi palesztí- nai események felett, melyek megzavart- ák az ország békéjét és emberáldozato- kat követeltek. A konferencia tudomásul veszi a londoni gyarmatügyi miniszter- nek Palesztina lakosságához intézett rádióbeszédét és ama nézetének ad kifeje- zést, hogy az országban végbemenő nagy fejlődés egyaránt szolgálja a zsidók és az arabok érdekeit. A konferencia reméli, hogy a mandatárius hatalom mindent el fog követni abban az irányban, hogy

se céljából a HJCEM egyik képviselőjét Londonba küldik, hogy koordinálja a ki- vándorlási munkálatokat.

Weizmann a népszövetségi zsidó delegáció élén

Az összekötő hivatal — melynek élén minden valószínűség szerint dr. Weiz- mann fog állani — egyik legfontosabb feladata lesz, hogy állandó kapcsolatot tartson fenn a népszövetségi főbiztossal és a mellette működő menekültügyi igaz- gatósági tanáccsal. A konferencia javas- solja a Népszövetség főtitkárságának, hogy a genfi igazgatósági tanácsba nyolc zsidó delegátust hívjon meg. A zsidó képviselőt a Jewish Agency, az American Jewish Congress, az American Jewish Comitee, a lengyelországi zsidóság, a Joint Foreign Comitee, az Alliance Israélite, az JCA és a Comité des Dele- gations Juives egy-egy reprezentánsából fog állani. A Jewish Agency reprezentán- sa és egyúttal a zsidó delegáció vezetője minden valószínűség szerint dr. Chaim Weizmann lesz.

A konferencia megbízásából szombat este Genfbe utazott Norman Bentwich professzor és dr. Nahum Goldmann, hogy a Népszövetség főtitkárságával megtár- gyalják ezeket a kérdéseket.

A konferencia még számos nagyjelentő ségű határozatot hozott, melyeknek is- mertetésére még visszatérünk.

A történelmi záróülés

A konferencia záróülése történelmi színvonalon állott. A különböző szakbi- zottságokból összesereglett delegátusok, a különböző országok és zsidó testületek reprezentánsai hét nap komoly, alapos munkájának felemelő tudatában adtak kifejezést az elért eredmények fölötti meg- elégedésüknek. Bizakodás és optimizmus emendült ki a záróülés minden szavából és egyöntetű volt a vélemény, hogy az az általános zsidó összefogás, melyet a lon- doni konferenciának sikerült létrehoznia, egyedülálló a zsidó történelemben.

O. E. d'Avigdor Goldsmid, az angliai zsidóság kimagasló vezérégyénisége kifeje- zte, hogy anyagi segítséget kell nyuj- tani a német zsidóknak, hogy tovább él- hessék szervezett életüket és a mai körülmé- nyeknek megfelelően építsék azt ujjá. Ez semmiben sem fogja hátráltatni a zsi- dó kivándorlást. Ma azonban rendkívül nehéz állandó otthont teremteni a kiván- dorlók számára. Ebben a tekintetben

egyedül és kizárólag Palesztina nyújt nagyobb perspektívákat és további lehetőségeket a bevándorlásra.

Mégis remélnünk kell, hogy a népszöve- tségi főbiztos segítségével sikerülni fog hosszabb időre szóló foglalkozást terem- teni a menekültek számára a többi or- szágekban. Rendkívül fontos, hogy a ki- vándorlási áramlatot megfelelően szabá- lyozzuk.

Hasonló értelemben szólaltak fel a zsidóság többi vezetői is, kiknek beszé- deire ugyancsak visszatérünk. Különösen mély benyomást tett a konferenciára dr. Weizmann Chaim záróbeszéde, aki mind végig a konferencia legnagyobb autori- tása volt.

butorait
tőlünk vásárolja, 3 előnye van:
1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléseles lesz!
3. Kész- pénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!
SZÉKELY és RÉTI
Butorgyár R. T.
Tárgu Mures, Bucuresti, Brasov.

MÁR

Sighet-Már (Kelet tud.) . . . talok, izmosa éve turják a várják a cer . . . Itt előjár szarvasszói t . . . raizálta a fa . . . bati program . . . kölykök, ha . . . lik, hogy: . . . Midán . . . Mégil . . . De előbb . . . a viszonyt, a . . . között létrej . . . tozott viszony

Azt a fol- marosi zsidó teoretikusai . . . nizmussnak . . . Mert enne . . . nem fában v . . . kormányokh . . . randumokba . . . szépen kör . . . ban. Evtized . . . fölösleget: a . . . rost és talu . . . vágót, sakter . . . kacsót, tani . . . A háboru . . . kis ideig A . . . Párizs és A . . . Kuba, Panar . . . bia és a vilá . . . De Ameri . . . fel Kolumbu . . . Spanyolorsz . . . vel ezeltől a . . . lanabb jelen . . . sokról, kivá . . . helyezkedési . . . abban az i . . . tinából: láz . . . ról és prosp . . . S ezzel u . . . marosi kivá . . .

A cionista . . . volt az, am . . . helyzettől é . . . hoz fogott, . . . A Mizra . . . előbb egyet . . . vezetőit és i . . . mely és ér . . . gez. Fiuk é . . . házasonak . . . nak be, őss . . . keret verne . . . tina, a jels . . . Világszer . . . data a cio . . . geti, hogy . . . jain hőmp . . . lom túlnött . . . vezetnek v . . . hogy a be . . . gyen, hogy . . . országépít . . . lard alap . . . bad megis . . . kétségbees . . . negyedik a . . . A Mizra . . . nek agilité . . . hogy a To . . . jánál fogy . . . ság felé p . . . gyobbik r . . . ritották é . . . den tekim . . . latot tette . . .

A szar . . . Gábor sz . . . zében léte . . . mit a bog . . . be adott e . . . a chaluco . . . szántani, . . . lamennyi . . . Mihály . . . a dolgot, . . . lankán e . . . tok ijeszt . . . zantó és . . . épületek, . . . szerelést . . . many és . . . gazda fé . . .

SCHÖN DEZSŐ RIPORTSOROZATA:

AZ ELSODORT MÁRAMAROSI ZSIDÓSÁG

A szarvasszói chaluc-telep

Sighet-Máramarossziget, nov. 8. (Az Uj Kelet tud.) ... 31 fiu, betár-chalucok, fiatalok, izmosak, derűsek, egészségesek. Fél éve turják a földet és tanulnak. Most várják a certifikátot.

Itt előjáróban azt is elmondhatjuk a szarvasszói telepről, hogy félév alatt hebraizálta a falut. Hogy a zsidókésk szombati programja a hachsara s a parasztkölykök, ha összejönnek, kórusban énekelik, hogy:

Midán v'ád Beér-seva
Mégilád v'ád P'jam...

De előbb nézzük meg közelebbről azt a viszonyt, ami Palesztina és Máramaros között létrejött az utóbbi időkben, a változott viszonyok miatt.

Máramaros importál

Azt a folyamatot, ami most a máramarosi zsidóságban végbemegy, a pártok teoretikusai minden bizonnyal palesztinizmusként fogják nevezni.

Mert ennek a megyének a gazdagsága nem fában van, vagy sóban (ahogy azt a kormányokhoz intézett könyörgő-memorandumokban szokták idézni hatáson, szépen körülírva), hanem emberanyagban. Évtizedek óta exportáljuk a természetet: a kitünő emberanyagot. Iparost és talmudistát, gyárimunkást és zsebvagót, saktart és művészt, koldust és szakácsnót, tanítót és parasztot.

A háboru utáni években létezett egy kis ideig Amerika, majd jött Kanada, Párizs és Antwerpen. Később Mexikó, Kuba, Panama, Venezuela, Peru, Kolumbia és a világ valamennyi sarka.

De Amerikát is azon a napon fedezte fel Kolumbus, amikor a zsidókat kiűzték Spanyolországból. S amikor két esztendővel ezelőtt a Hias irodák mind kilátástalanabb jelentéseket kaptak megszorgitásokról, kivándorlási nehézségekről és elhelyezkedési lehetőségekről — pontosan abban az időben hírek érkeztek Palesztinából: lázas építkezéssről, munkáshiányról és prosperitásról.

S ezzel új fejezete nyílt meg a máramarosi kivándorlásnak.

A Mizrahi: a helyzet ura

A cionista szervezetek közül a Mizrahi volt az, amely számolt rögtön az adott helyzettel és az első pillanatban munkához fogott.

A Mizrahi hachsara telepet létesített, előbb egyet, majd többet, kiépítette szervezetét és immár két esztendeje, hogy komoly és értékes Palesztina-munkát végez. Fiuk hachsarának és lányok, összeházasodnak, újabb és újabb rétegeket vonnak be, összegeket teremtenek elő és gyökeret vernek Palesztinában. A cél: Palesztina, a jelszó: minél többen, minél előbb!

Világszerte a Palesztina-mozgalom ára data a cionista szervezet gátjait fenyegeti, hogy azokat lerombolva a maga útjain hőmpölyögjön tovább. A népmozgalom túlnőtt a szervezet keretein és a szervezetnek viaskodnia kell a hegemoniáért, hogy a bevándorlás szisztematikus legyen, hogy a mezőgazdaság képezze az országépítés gerincét és a telepítés szilárd alapokra helyeződjön. Mert nem szabad megismétlődnie annak a káosznak és kétségbeesésnek, amely a rendszertelen negyedik állija nyomában sarjadt.

A Mizrahit segítette egyrészt vezetőinek agitációja, másrészt az a körülmény, hogy a Tora V'avoda mozgalom programjánál fogva a vallásos máramarosi zsidóság felé lehetséges. A kivándorlás nagyobbik részét így pártkeretek közé szorították és a Palesztina-munkának minden tekintetben felbecsülhetetlen szolgálatot tettek.

Mihályi Gábor birodalmában

A szarvasszói hachsara-telep Mihályi Gábor szűkebb birodalmának kellős közepén létesült. Az a néhány hold föld, a mit a bogaras öregur a chalucoknak bérbe adott egy évtizedig parlagon hevert, s a chalucoknak négyszer-ötször kellett szántani, ásni, kapálni, a rögtöt, míg valamennyire porhanyos lett.

Mihályi Gábor kezdetben furesálta is a dolgot. Vajjon mit csinálhatnak az ólankáin ezek a fiuk. A sokszáz holdas birtok ijesztő állapotban van, tönkrement a szántó és a legelő, omladoznak a melléképületek, rozsdá marja a gazdasági felszerelést és bitangba vész a marhaállomány és a drága csümölcsös. Ómaga, a gazda félnapot imádkozik, félnapot politizál, mihez kezdenek ezek a fiuk? ...

A fiuk pedig rendbehoztak egy házat, melynek nem volt fedele, padlója és hiányzott az ajtó-ablak, Birkóztak a trágyázatlan, mostoha földdel, szenvedtek az árviztól, mely elmosta mindenüket, kezdték előlrül újra az egészet, de augusztusig mégis sikerült gyönyörű kertet varázsolniuk.

Oázist teremtettek a sivatag közepén. A falusi parasztnak azóta tisztelettel beszélnek rólunk.

Egy betár chaluc önvallomása

Az étkezöben, a falon röpecdula van. „Egy palesztinai betár levélből” a címe. Olvasom benne, hogy:

A röpecdula a peszachi telavivi eseményekről szól. Nézem a röpecét és vallatom a fiukat: mondják meg, miért éppen betár-alapon hachsarának, általában mit tudnak a revizionista gondolatról.

Egy Maluk nevű chaluc válaszol elsönek. Azt mondja, hogy magasabb népi szempontból tökéletesen mindegy, hogy valaki milyen alapon hachsarázik. A telep egyébként nem ismeri a politikát, valaki kiragasztotta a cédulát, ök meg hagyják, hadd legyen. A telep vigyáz legelső sorban a fiuk egészségére, mert az ország

Heimwehristák zavarják meg az osztrák nemzeti rendi front gyűlését Bécsben

A gyűlést nem tartották meg

Bécs, november 8. A nemzeti rendi front gyűlést nem lehetett megtartani, mert azt a Heimwehr-fagok megzavarták. A karhatalom erre feloszlatta a gyűlést s a termet kiürítette. Schumy volt helyettes kancellár lett volna a gyűlés szónoka, aki a gyűlés megtartása miatt sajtóértekezleten mondotta el közölni valóját. A volt helyettes kancellár azt hangoztatta, hogy a nemzeti rendi front elleni a fasiszta rendszert, de ellene van az Anschlussnak is. Az az álláspontjuk, hogy Ausztria függetlenségét minden irányban meg kell védeni.

Egyidejű jelentés szerint a politika és a közigazgatás irányát a kormány

ITT a filmszezon meglepetése!

ITT a leghatalmasabb, legérdekesebb film!

Dübörög a föld...

Főszereplők: Helene Hayes, Gary Cooper, Adolphe Menjou.

Bemutatja mai kezdettel a

CAPITOL MOZGÓ

nak egészséges emberekre van szüksége. Másodszor a fegyelemre, mert a máramarosi fiuk nem tanultak otthon társadalmi diszciplinát. Ebből a szempontból bizony a telep esodákat művelt. Gondjuk van még a tudásra, mert az analfabéta-paraszt legendája szertefoszlott.

— Okok, lelkirugók? Hogy miért megyünk ki Palesztinába? Hát legelső sorban hajt a jövő kilátástalansága, mondjuk ugy, hogy kenyérgond. Azután a cionizmus, amit chéderrel és sziderlivel és bibliai mesékkel a vérünkbe oltottak.

Puliszka-standard és chalucit

A szarvasszói telepen 31 fiu van. A havasmezői betár-telepen 26. Ludason 20. A Mizrachinak 200 chaluca van. Nagyröszük máramarosi.

De máramarosi fiuk vannak tulnyomó részben valamennyi bukovinai, regáti és beszarabiai telepen. Ugyanugy a Hásómer Hácáir visói telepen és az Aguda kolozsvári telepen. Az egész országban

megközelítőleg 500 máramarosi chaluc van, kitünő palesztinai anyag, aki a maga hazuról hozott puliszka-standardjával és lefokozott szociális igényeivel képes el lensulyozni a chalucit minden nehézségét.

„Egy marék rizs” a keletázsiai ember közmondásos igénytelenségét fejezi ki. A tal puliszka a fokmérője a máramarosi ember életstandardjának.

A chalucit kezdeti termelésében és kalkulációjában a máramarosi chaluc erre a faktorra támaszkodik és evvel indul palesztinai hódító útjára.

Mielőtt elmennék, Malek megmutatja a széfer-tórát a fiuk imaszíjjait majd nagy káposztafejeket mutat és egy rakás krumplit.

Bueszásul a kürtösök tisztelemre tdkarodót fujnak.

Malek kezét ráz.

— L'hitraót!

ban visszatér Olaszországba. A tábornok öt éven át volt Libia kormányzója. Helyére, mint ismeretes, Balbó marsall kerül.

Balbó Libiába elutazásának időpontját még nem állapították meg.

— A francia nemzet halottjának deklaráltak Roux professzort. Párizsból jelentik: A francia kamara tegnapi ülésén Roux professzort, a Pasteur-intézet elhunyt igazgatóját a nemzet halottjának deklaráltak.

Ihász Aladár — Fekete Mihály

temesvári társulatának vendégjátéka a kolozsvári

Magyar Színházban

November 12-én, vasárnap d. u. pontosan 5 órakor

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét

operett, nov. 12-én, vasárnap este pontosan félkilenc órakor

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét

Nov. 13-án, hétfőn este pontosan félkilenc órakor

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét

Nov. 14-én, kedden este pontosan félkilenc órakor

Zsindelyezik a kaszárnya tetejét

Helyárak: 10, 15, 20, 30, 45. Páholy-ülés 25 lej.

Göring elutazott Rómából

Mussolini többórás tanácskozást folytatott a porosz miniszterelnökkel

Róma, november 8. Mussolini a Palazzo Veneziaában több óras tanácskozást folytatott Göringgel. A porosz miniszterelnök a látogatás elején átadta Hitlernek Mussolininohoz intézett levelét, amelyben a kancellár köszönetet mond az olasz kormányfőnek a birodalmi kormány helyzetével szembeni megértésért és a nemzetközi helyzet feszültségének enyhítésére irányuló törekvéseiért. A tanácskozás végén kiadott hivatalos kommuniké hangsúlyozza, hogy az eszmecsere mindvégig igen szívélyeshangu volt. Göring látogatást tett a délután folyamán a római német művészeti akadémián. A művészek műveiből összeállított díszes albumot adtak emlékebe a porosz miniszterelnöknek.

Újabb jelentés szerint Mussolini ban kettőt adott Göring tiszteletére. A porosz miniszterelnök reggel elutazott az olasz fővárosból.

Róma, november 8. Balbó marsall bucsut vett a légügyi minisztérium tisztviselői karától, majd megkoszoruzta az óceánrepülésnél életüket vesztett pilótátságai sirjait. Ez idő alatt az a repülőgép, amelyen Balbó átvezette az olasz repülőrajt az óceánon, koszorut vetett le azon helyen, ahol Maddalena ezredes gépevel lezuhant és meghalt.

Egyidejű jelentés szerint Badoglió tábornok, Libia kormányzója a napok

Még mindig van alkalma milliommossá lenni,

ha vásárol az állami osztálysorsjáték mai napon kezdődő 1-ső osztályu húzására sorsjegyet a szerencsés

Banca Iliescu S. A. Cluj,

az állami osztálysorsjáték erdélyi és bánáti területek hivatalos főelárusítójától, avagy ennek vidéki fiókjai és ügynökségeitől.

Az időben beérkező rendeléseket azonnal elintézzük, de rendelni lehet telefonon is Cluj 11-54.

A sorsjegyek ára 40050. számú postacsekkszámlára is befizethető. HIVATALOS SORSJEGYÁRAK: 1/4 125.—, 1/4 250.—, 1/2 500.—, 1/1 1000.— lej osztályonként.

SPORT

Brasovia—Universitatea mérkőzés Kolozsváron

Cluj Kolozsvár, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Vége felé közeledvén a nemzeti bajnoki küzdelmek, az egyesületek minden erejüket összeszedve igyekeznek helyezéseiken változtatni és a félidőt jó pontozással lezárni.

A nemzeti bajnoki mérkőzések vasárnap utolsó előtti fordulójára még meglepetéskeltő előfordást okozhat a jelenleg furcsa képet mutató bajnoki táblán. Kolozsváron vasárnap a Brasovia szerepel az Universitatea ellen. A mérkőzés igen érdekesnek ígérkezik, ha tekintetbe vesszük, hogy a múlt héten a favorit Crisana csak nagy erőfeszítéssel tudott döntetlent kicsikarni a brassóiaktól. A Romania Ngysebenben játszik a Soimii ellen.

A nemzeti bajnokság további műsora a következő:

Nagyváradon CFR—Crisana, Ploestiben Tricolor—Venus, Temesváron Kinizsi—AMTE, Bukarestben NAC—Juventus, Marosvásárhelyen Mures—Unirea Tricolor, Aradon Gloria CFR—Ripensia.

A magyar profiligában vasárnap a következő mérkőzéseket bonyolítják le: Ferencváros—Kispest, Újpest—Nemzeti, Hungária—Budai 11. III. ker.—Phöbus.

Knok-aut és botrányok közepette mutatkozott be a Napoca futballcsapata Kolozsváron

Fellegvár—Napoca 3:2 (1:1)

Cluj Kolozsvár, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Szerdán délután kisszámú, de elég hangos közönség előtt mutatkozott be a nemrég alakult Napoca Sport-egyesület futballcsapata a Fellegvár ellen. A mérkőzés „bajnoki” számba ment, amennyiben azt a csapatok alkerületi bajnokságért játszották, nem nélkülözötték az izgalmas jeleneteket.

A két csapat a következő felállásban játszott:

Napoca: Pinte, Munkácsi—Spatariu, Szücs—Magda—Körmendi, Agarbiceanu—Muresan—Boldal—Moga—Baciu.

Fellegvár: Marosán, Dézsi—Koncz, Roman—Bucus—Kacsó, Császár—Matei Szaniszló—Piskolt—Jakab.

A játék mindkét fél részéről elég szűkén indul és marad is végig. A Napocán vannak egyénileg jó játékosok, elsősorban megemlítendő Baciu és Spatariu, az összjátékkal azonban hadilábon állnak. Szolgáljon mentességül azonban, hogy tréninghiány miatt nem is játszhattak jobban. Alapos edzés után kinötheti magát a sok nyers erőt magában rejtő együttes. A Fellegvár sokat javult és állandó fejlődésben van. A mérkőzés egész lefolyása alatt „technikai” főenyben volt, azonban halvesorának és védelmének csiszolása kívánatos. A mérkőzést a Fellegvár nyerte 3:2 (1:1) arányban.

A mérkőzés második félidőjében sajnálatos botrány játszódott le a mérkőzést vezető bíró és Bojtija, a Napoca pénztárosa között. Utóbbi a pálya szélén állva, egy általa faultnak látott helyzetnek meg nem büntetése miatt sértő kifejezést kiáltott be a pályára. A bíró az inzultusra szabályos boxütéssel felelt. Az incidens mindkét fél részéről eléggé el nem ítélhető. Mert nem megengedhető, hogy egy egyesület vezető embere sértő szavakat kiáltson be az esetleg jóhiszeműen tévedő bírónak, azonban éppen annyira elítélendő a bíró tetteges közbelépése, akiknek jöpidával kellene eljárnia a fegyvertartásban.

Bíró Salvan Virgil, akinek pártatlan bráskodásához szó sem férhet, azonban ítéletekeseiben számtalanszor tévedett és sok lesállást nézett el.

A temesvári TAC csapata Sztambulban második mérkőzésén 3:1 arányú vereséget szenvedett a legjobb török csapattól, a Fener Bagetsel.

A gyomorfájás, gyomornyomás, bélsárpangás, nagyfokú erjedés, rossz emésztés, fehér nyelv, kábultság, fülzúgás, halvány arcszín, kedvetlenség a természetes Ferenc József keserűviz használata által sok esetben elmúlnak.

SELYMEK RUHÁKNAK SELYMEK BÉLÉSNEK SELYMEK DISZEKNEK DIVAT-SELYMEK CSAK A

GALLIA

Fióküzletében kaphatók CLUJ, Str. Gen. Neculcea 2. (Renner-palota)

KÜZGAZDASÁG

Az erdélyi kereskedelmi főrvények országos élelbeléptetését kéri az ökirályságbeli nagybankok

Bucuresti-Bukarest, november 8. Az Uj Kelet tud. A kereskedelmi és iparkamarák központja a napokban megkeresést intézett a bankszövetséghez, amelyben közölte, hogy előterjesztést készült tenni a kormányhoz néhány gazdasági törvényintézkedés életbeléptetésére. Ezek a törvényes intézkedések arra lennének hivatva, hogy a leromlott hitelező viszonyokat újra feljavítsák. A kereskedelmi és iparkamarák központja arra kérte a bankárszövetséget, hogy a bank erre vonatkozó javaslatait szintén nyújtsa be. A román bankok szövetsége örömmel magáévá tette a nagyfontosságú kérdés tárgyalását és a tegnapi este isült az első értekezlet, amelyen megvitatták tárgyává tették a kereskedelmi és iparkamarák központjának átiratát. A bankárszövetség ülésén a Banca Romaneasca, a Banca de Credit és a Banca Comerciala Romana, a Banca de Secont, a Societata Banca Romana és az Albina képviseltették magukat. Az ülésen összeállították azt a minimális programot, amelyek elengedhetlenül szükségesek a normális hitelélet visszaállításához. Az itt megszövegezett program a következő pontokból áll.

Végleges állapot a konverzió kérdésében. Akár megfelelő, akár káros a mai törvény, mindenesetre szükséges, hogy végre nyugalmi állapot álljon be ebben a kérdésben.

Módosítani kell a váltótörvényt olyan értelemben, hogy hasznos legyen az erdélyi váltótörvény rendelkezéseivel. Az erdélyi váltótörvény lehetővé teszi, hogy a kereskedő váltó adós minden további formalitás nélkül végrehajtható legyen.

Rendezni kell a zálogok kezelésének kérdését. Itt is az erdélyi törvények rendelkezéseit kell átvenni. Az erdélyi törvény rendelkezése értelmében, aki a lekötött zálogot elvonja a hitelező elől, sikkasztást követ el.

Végül pedig az adósságok rendezése ne csak kategóriákra terjedjen ki, hanem az adósok minden rétegére, még pedig azonos elvek szerint.

A pénzügyetkek leszövegték azt az álláspontjukat, hogy addig, amíg ezeket az irányelveket a kormány magáévá nem teszi, és meg nem valósítja ezeket az intézkedéseket, addig a normális hitelélettel beszélni sem lehet.

A román-magyar viszonylatban lényegesen leegyszerűsítették a kompenzációs eljárást

Mindkét részről hat nap alatt kiadják a ki és beviteli engedélyeket

Bucuresti-Bukarest, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A román-magyar külkereskedelmi forgalom megkönnyítése érdekében a román kiviteli intézet igazgatója tárgyalásokat folytatott Budapesten. A kompenzációs rendszer ugyanis megfelelőnek bizonyult ugyan, de nagy hátránya az, hogy rendkívül bonyolult és nehézkes. Ezenkívül felmerült az a kompenzációs is, hogy Magyarország nem exportál Romániában annyit, mint amennyit Romániától vásárol, amiből állandó saldo-differenciák támadnak, ezeket a differenciákat a Magyar Nemzeti Banknak devizával kellene kiegyenlítenie.

Ez év első három trimesztere alatt Románia 16 millió 712 ezer pengőt adott el Magyarországnak, míg Magyarország csak 9 millió 749 ezer pengő értékű árut szállított. A különbséget tehát csaknem 200 millió lej Románia javára. Magyarország ezt az összeget kifizetni nem tudja. Ezért keresni kell egy a magyar, mint a román gazdasági köröknek azt a módozatot, amellyel helyreállítsák a román-magyar kereskedelmi forgalom 1:1

arányát. A román áruexportban a legnagyobb tétellel az ásványolajak szerepelnek, fűrészáru 3 millió pengő s feltűnően kevés a tűzifa, amely összesen 818 ezer pengő.

A saldo-különbséget eltüntetése céljából utazott Marjan Emil, a román export-intézet igazgatója Budapestre, hogy a kölcsönös áruforgalom lebonyolításának megkönnyítése révén igyekezze a Romániába irányuló magyar export felénkítését elérni. Marjan Emil tárgyalásainak eredménye már az az intézkedés, hogy a magyar kormány az ottani exportöröknek 25 százalékos előleget fog nyújtani és a kiviteli engedélyeket hat nap alatt kiállítja. A faneműkre kiadandó behozatali engedély egyharmadrészét tűzifára fogják adni s ezeket az engedélyeket 15 nap alatt kiállítja a magyar kormány.

Ezzel szemben a Banca Nationala is le fogja egyszerűsíteni a kompenzációs eljárást formáságait és a kérvények kitöltésénél nem fog kelleni a következő rovatokat kitölteni:

Az én talpam Okma'ap
Kevés pénzért soká tart

PALMA OKMA

tartótalp
nem ártik át,
tartóssága
csodával határos

Ezt kérje!

A román exportör cége, a magyar importör cége, annak az összegnek a feltüntetése, amelyet a magyar importör a kiviteli cégnek fizetni köteles. Ezeknek az adatoknak a bejelentésére a Banca Nationala kéthónapi határidőt ad, tehát a már csak lebonyolított üzletet fog kelljen bejelenteni a Nemzeti Banknak. Az export és importengedélyeket nálunk is hat nap alatt fogják kiállítani.

Könnyen elkerülhető a későbbi szemrehányásokat, ha a gyermekét a mindennapi Odollal való száj és fogopólasra szoktatja. Ez a fertőtlenítő és több szakorvos által ajánlott szájvíz óvja a gyermeket fogát a romlástól, annak következményeitől és a szájnak kellemes lehelletet kölcsönöz. Az Odol a gyermek életében az egészség és az öröm forrása. Minden cseppben erő van.

TYRON SILVIA és THURY FERENC hegedűművész hangversenye ma este az Újságíróklubban. Az Újságíróklub múlt heti hangversenye — a halottak napjának kegyeletes megtartása miatt — kivételesen elmaradt. Annál szebb és érdekesebb hangverseny élménnyel gazdagodik ma este a klub rendezésű hangverseny-ciklusa. Tyron Silvia, az Opera gyönyörű hangú drámai énekesnője, aki legutóbb a Varázsfuvolában nagy meglepetésre kóroarszerepben is ének-művészetének teljes fényében excellált, áriákat és dalokat fog előadni a klub pódiumáról. Tyron Silvia művészté mostan éri el tulajdonképpen kulminációs fénypontját. Nagyszerű, fénylő tisztaságú hangja mellett érzések és szenvedély izzanak előadásában. Teljesítménye előreláthatóan elragadó hatású lesz. A kiváló ének-művésznőn kívül egy fiatal hegedűművész, Thury Ferenc mutatkozik be ez alkalommal először Kolozsvár közönsége előtt. Thury tehetségeiről volt professzorai a legszebb jövőt ígéro jóslásokkal nyilatkoznak. Tyron Silvát a kijűnő Bródy Miklós karnagy, Thuryt Zsigsmann Rezső, a kiváló zongora- és orgonaművész kíséri. A klubvezetőség ezután kéri a tagokat, hogy a hangversenyre tagsági igazolványukat hozzák el magukkal.

HIDETES AZ ÚJLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

ÍRÓK

Molnár

Vannak újjak a szerelmi jogosultságát mint olyannát. Ez az újdalom területén egyedül jogos den bizonyos egyenesen minden olyan köztöme körül lengéseikkel.

Molnár Ákó lépés" kétségű új irodalmi ez a könyv, rével híjján denciának, soknak mondhat.

Ma, mikor nem minden denciózus, ez az elzárkózó meglepő.

De nem bizdával illusztrációra közepes ketítően zava sít, — egyénien és titokzatos. És ezeknek több esetben véres és háthozóje.

Ami érthető nos — nemcsak ben biológiai kának rabja üzöttje, melye félretelők azolyeket saját m szabad érvénye.

Molnár Ákó — hogy egy m tár elbűnk. E egy zongorata mely hármilylyen elvonathó a mai élet ála valóságos és m.

Minden, ami hogy az írói világlátsa. És nem lehet erkúr szerelmi únyein jószágos a „sexappeal”-het meglepő, lemerev, morális gondolkozók sztanát ismerők értetődó is lehet.

Hogy Tittel pése, mely végzet, nem maradókus konzekven azt bizonyítja, mégsem áll tánem komponál sőt jól ismeri és beállítottásg polgári beállítosó eslekvésekkzák.

A morális szerelmi élet tézék és intellektdek harmóniáb.

Hogy a fajlygy eltűnjének a létfenntartás legyenek vadit de viszont a lelkiismeretlenség közé szorítottas.

Ez azonban a jövődó szociálvelejárója.

Am az író nember is. S így ha nem mindnéha a részletek érdekesebb klin.

A „Tizenkét” szak zavaros szváln érdekes, te izgató klinik olvasásnak. Bemutatja a szabadulva önlis ellenőrzése alpszichikai vonatléka” egy eselé a még finomab eselédányok ulvolvert ránt „annak „gyaláz

IRÓK ÉS IRÁSOK

Molnár Ákos: Tizenkét lépés

Vannak új dogmatikusok, akik tagadják a szerelmi problémák felvetésének jogosultságát, helyesebben a szerelmennek, mint olyannak problémává való fokozását. Ez az újszerű realizmus, mely az irodalom területén egyedül üdvözítőnek és egyedül jogosultnak hirdeti magát, minden bizonytalansággal, sőt talán egyenesen megvetéssel fog a kézbe minden olyan könyvet, mely a fajfenntartás ösztöne körül fellépő zavarokkal és kilengésekkel foglalkozik.

Molnár Ákos új könyve: a „Tizenkét lépés” kétségkívül kihívja mag ellen az új irodalmi dogmatikusok haragját. Mert ez a könyv, a maga zárt, fullasztó légkörével híján van minden távolabbi tendenciának, sőt egyenesen tendenciátlanak mondható.

Ma, mikor a köröttünk zajló élet csaknem minden megnyilvánulásában — tendenciózus, ez az irodalmi félreállítás, ez az elzárkózó egyvonalúság kétségkívül meglepő.

De nem bizonyos, hogy jogosulatlan is.

A napi élet mutatja, ezer és ezer példával illusztrálja, hogy a nagy tömegdráma közepette, melynek robaja fülsiketítően zavarja a nyárspolgár emésztését, — egyéni drámák is zajlanak, véres és titokzatos indítókóktól hajszolva. És ezeknek az egyéni drámáknak a legtöbb esetben a fajfenntartási ösztön a véres és háttorzongatóan őrödi rendezője.

Ami érthető is: hiszen az ember — sajátos — nemcsak szociális lény, hanem egyben biológiai is. Testi és pszichikai alkátának rabja; fiziológiai folyamatok izzóttja, melyek leigázzák az értelmet és félretolják azokat a konvenciókat is, melyeket saját magunk emelünk ösztöneink szabad érvényesülése elé.

Molnár Ákos új könyvében egy ilyen — hogy úgy mondjam — biológiai drámát tár elénk. Egy középiskolai tanár és egy zongoratanárnő szerelmi drámáját, mely bármily szeszélyesen ivelő, bármilyen elvonatkoztatott is az élet és főleg a mai élet általános drámájától, — mégis valóságos és mégis korszerű.

Minden, ami emberi, jogosult arra, hogy az írói fantázia adoptálja és megvilágítsa. És mindaz, ami természetes, nem lehet erkölestelen. Tittelbach tanár ur szerelmi útja a pompás, finom, eszményein jóságos zongoratanárnőtől — Greteig a „sexappeal”-es paraszt cselédleányig lehet meglepő, lehet talán érthetetlen is a merev, morális és politikai képletekben gondolkozók szemében, de az érzékek életét ismerők számára éppoly magától értetődő is lehet.

Hogy Tittelbach tanár ur tizenkét lépése, mely végül is a Grete ágyához vezet, nem marad konzekvenciák, sőt tragikus konzekvenciák nélkül, — az éppen azt bizonyítja, hogy a könyv szerzője mégsem áll távol az élet realitásától, nem komponál önkényesen, hanem ismeri, sőt jól ismeri azokat a lelki tartalmakat és beállítottságokat, (tegyük hozzá: kispolgári beállítottságokat), melyek a külső események tragikumát meghatározzák.

A morális és főleg elérendő állapot a szerelmi élet területén az volna, hogy érzék és intellektus, érzelm és szociális érdek harmóniába jussanak egymással.

Hogy a fajfenntartás területéről éppoly eltűnjenek a drámai helyzetek, mint a létfenntartásról. Hogy a korlátok ne legyenek vaditók és elviselhetetlenek, de viszont a korlátlan individualizmus lelkiismeretlensége is megfelelő korlátok közé szorítsák.

Ez azonban cél, társadalmi feladat, eljövendő szociális viszonylatok eljövendő velejárója.

Am az író nemcsak küzdő, hanem látó ember is. S így nem lehet büne az sem, ha nem mindig az egészet látja, hanem néha a részletet is, érdeklik. Egy-egy érdekesebb klinikai eset.

A „Tizenkét lépés” a mai zavaros korok zavaros szexuális életének egy kiválóan érdekes, érdekességében már szinte izgatott klinikai esetét mutatja be az olvasásnak.

Bemutatja a finom tanár urat, aki kiszabadulva önmagától intellektuális és morális ellenőrzése alól, előbb fiziológiai, majd pszichikai vonatkozásokban lesz „marta-léka” egy cselédleánynak. És bemutatja a még finomabb zongoratanárnőt, aki a cselédleányok ultima rációjához nyúl: revolvert ránt „hütlén” szerelmére, mikor annak „gyalázatossága” kétségkívül be-

bizonyul előtte.

Hogy ez a téma távolesik napjaink izgalmas, szennyes, borzalmas és véres totalitásától — igaz. Hogy nincs szociális háttér és levegője, szintén joggal és szemrehányóan állapítható meg.

Ezzel szemben ki tagadja, hogy a legnyilvánosabb, a legszociálisabb izü életnek és akarásoknak is vannak olyan egyéni, benső vonatkozásai, melyek tá-

volesnek, legalább is ma még távolesnek a nyilvánosság és közéletiség fórumaitól?

Aki tagadja, önmagát hamisítja meg. Molnár Ákos új regényében távol áll a totalitástól, de klinikai esetét elmélyült emberlátással és művészi, érett finomságokkal tárja elénk. Nem foglal állást se jobbra, se balra, mégis a regény minden fejezetéből egy modern, gondolkodó férfi

szellemi habitusát érezzük ki.

A „Tizenkét lépés” nem korszakalkotó munka, nem korregény, mégis nem is az emberi dokumentumok tárháza. Csúpan egy jó és érdekes könyv, amit érdemes, sőt el kell olvasni. Mert tanulságos, amellet, hogy élvezetes.

A könyvet a budapesti „Pantheon” adta ki, előkelő, tetszetős kiállításban.
Salamon László.

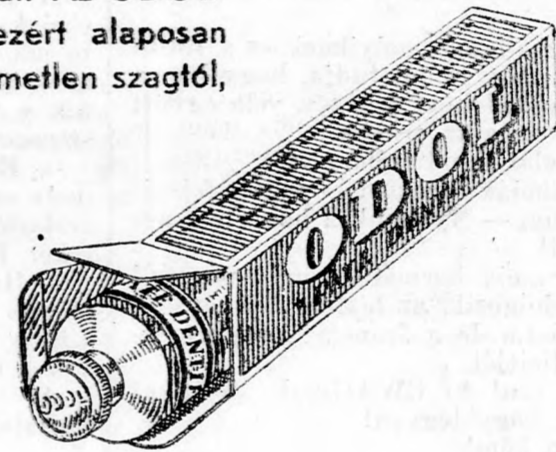

Az ODOL fogpép megtisztítja a fogakat és megőrzi azok épségét

Az ODOL-fogpép finom pora pedig megóvja a fog zománcát. Az ODOL-fogpép nagymennyiségű kolloid alkatrészt tartalmaz és ezért alaposan megtisztítja a fogakat, megszabadítja őket mindenféle kellemetlen szagtól, festékanyagtól és tisztáltságtól. — Az

ODOL

FOGPÉP

pompás ízű, frissít, üdít.

Roosevelt bukásával számolnak Amerikában

Litvinow Washingtonba érkezett

Hull államtitkár fogadta az orosz külügyi népbiztost

Forradalmi jelleget öltött az amerikai farmersztrájk

London, nov. 8. Litvinov tegnap megérkezett Newyorkba s külön vonaton folytatja útját Washington felé. Újabb jelentés szerint Litvinov orosz külügyi népbiztos megérkezett az amerikai szövetségi fővárosba. A pályaudvaron Hull amerikai külügyi államtitkár fogadta Litvinovot.

A Fehér Házban bankettet adnak Litvinov tiszteletére. A bankett szerdán este zajlott le.

Megakadt az aranyvásárlás

London, nov. 8. Még mindig nincs jel arra, hogy Washington nagyobb mennyiségű aranyat vásárolt volna Londonban. Erkezett a londoni piacra mintegy 300 ezer font értékű arany s ezt ismeretlen vevő vásárolta meg. Ez a tegnapi nap egyetlen jelentősebb aranyvásárlása s ez sem egészen bizonyos, hogy Amerikába kerül ki.

A gazdasági és a pénzügyi lapok hangoztatják azt a meggyőződésüket, hogy közelebből nem is várható nagyobb arany aranyvásárlás amerikai számlára. A fontnak a francia frankkal szemben történt megszilárdulásából arra következtettek, hogy az aranyárak londoni megkezdődött esése még folytatódni is fog. Egyidejűleg a párizsi Intransigeant megállapítja, hogy a franciaországi aranyvásárlások ezidőszentig igen kismérvűek. A megbízottak legfeljebb napi 5-6 millió frankért vásároltak a franciaországi piacon aranyat.

London, nov. 8. Angol kormánykörökből szerzett információk szerint a háborús adósságok végleges rendezése ügyében folytatott washingtoni eszmecsere kudarcáért kizárólag az Egyesült Államokat terheli a felelősség. Ezt az angol kormány közelebbről hivatalos okmányokkal is bizonyítani fogja.

Százezer sztrájkoló

Washington, nov. 8. A farmersztrájk, amely a legutóbbi órákban már forradalmi jelleget öltött, az egész amerikai közvéleményt rendkívüli módon nyugtalanítja.

A farmerek sztrájkja most már az öt középamerikai állam egész területére kiterjed. Wisconsin, Minnesota, North- és South-Dakota, valamint Iowa államok valamennyi farmerje résztvesz a sztrájkban. Az öt agrárállam sztrájkoló farmerjei a kétségbeesés bátorságával és határozott lelkesedéssel hajtják végre a sztrájkparancsokat. A farmerek azt állítják, hogy Roosevelt elnök becsapta őket. Az elnök ugyanis vonakodik a mezőgazdasági cikkek árának emeléséhez hozzájárulni s ez a vonakodás végsőkig elkésztette a farmereket.

A sztrájkoló farmerek nyíltan bejelentették, hogy nem riadnak vissza semmiféle erőszakos cselekedettől sem.

Az öt állam valamennyi országotját ellepték a felfegyverzett parasztsok és

fegyverrel a kézben megakadályozták, hogy az élelmiszereket szállító járművek a városokba jussanak.

Több esetben véres kimenetelű összecsapásokra is sor került. Iowa államban egy autó teljes sebességgel belerohant a farmerek által felállított emberfalba. Egy farmer életét veszítette és kettő súlyosan megsebesült. Wisconsin államban Watertown városa mellett a sztrájkolók sokezer liter tejet az utcai árkokba engedtek. A sztrájkoló farmerek száma már túlhaladja a százezeret.

Az államok kormányzói attól tartanak, hogy a forradalmi jellegű mozgalom végül is nyílt zendülésben törhet ki s ezért vonakodnak a rendőri csapatokat igénybe venni a sztrájk elfojtására. A kormányzók azon fáradoznak hogy békés eszközökkel és rábeszélés útján vessenek véget a sztrájkoknak.

Roosevelt elnök szintén nagyon nyugtalan már a farmersztrájk miatt s ezért hétfőn utasítást adott Johnson tábornoknak, a Kék Sas-mozgalom vezetőjének, hogy számos barátjával együtt utazzon Csikágóba s onnan induljanak el az öt középamerikai államba egy előadás-körútra. Johnson tábornokra vár a feladat, hogy a felzavart farmereket meggyőzze Roosevelt elnök gazdasági politikája áldásairól és a sztrájkolókat türelmre intse.

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

REGÉNY
25-ik közlemény

Kétségtelenül, komoly esemény készült. Berlin kereskedői közül mintegy három-négyezer, mert közben ennyire nőtt a számuk, feketélt a téren. Ezek az emberek, akik egész életükön át a minél nagyobb hasznot hajszolták és akiket az EWAG megalakulása úgy ért, mint a fejbeütés, sehogysem tudtak belenyugodni abba, hogy a profit többé nem lehet cél. Mert hiszen ezzel életüket látták összeomlani, életüket, melynek a haszonon, a minél nagyobb nyereségen kívül más célja nem volt.

Nem engedhetjük — harsogta szónokuk, egy fűszerárúnyereskedő, aki nyolc hatalmas bérapotát mondott magának abból a „szerény haszomból”, melyre dolgozott — nem engedhetjük, hogy a tisztességes kereskedelmet egy jött-ment népámitó tönkretegye. Állítólag a városi tanács felülvizsgálta kalkulációját és nem talált benne olyat, ami a büntetőtörvénybe ütköznék. Ez azonban lehetetlen. Kereskedőtársaim, ti tudjátok a legjobban, hogy ez lehetetlen! Majd mi fogjuk megvédeni a számláit!

— Fel az EWAG-hoz! Be az irodáiba! — kiáltották felemelt ököllel a kereskedők.

— En azt mondom — folytatta a szónok — hogy itt csak valamely külföldi államnak Németország ellen szőtt összeesküvésről lehet szó. Ralin francia pénzügyes dolgozik!

— Vagy oroszai! — ordította közbe valaki.

— Az az állam, amelyiknek ez a Ralin a béréne, nagyon jól tudja, hogy ha a német kereskedelmet aláássza, vele együtt dől össze az egész ország.

A hangulat mind izóbbá vált.

— A franciák béréne! — zúgott fel újra egy hang. — Nyakunkra hozza a francia árukat!

— A francia kormány tömi pénzzel! Deficitre dolgozik, az biztos, nem is dolgozhat másképp, de a francia kormány fedezi a deficitjét.

— Ugy van! Az EWAG-nak politikai célja kell, hogy legyen!

— Ralin kém!

Végre megtalálták azt a bűvös szót, melybe kis, önző érdekeiket be tudták csomagolni. Ralin kém! Most már az egész gyűlés átváltozott nemzeti demonstrációvá és, aki idegen arra vetődött volna és nem tudta volna, hogy kik és miért gyűléseznek egészen biztosan azt hitte volna egy nagy nemzeti ügyről van szó. Mindig is, minden korban tudták, hogy mikor kell a „nemzet” szót előírni gátni, hazafiasságra appellálni. Ezt teték most a berlini kereskedők is.

Az EWAG áruházát előtérbe hozták mintegy tízezer főnyi tömeg fejlődött fel. Védőleg állta körül az egész épületet és várta a kereskedők támadását. Igaz, hogy csak bot és boxer volt a legsúlyosabb fegyverük, de ez elsősorban Ralinak az érdeme, aki, mikor értesült az eseményekről, kiadta a parancsot, hogy senki meg ne kíséreljen revolvert használni. Egyetlen vércseppet sem akart az EWAG művének. A hangulat a tízezeres tömegben így is annyira lelkes volt, hogy biztos győzelemre lehetett számítani. Az ujonnan megtalált életüket, nyugalmas egyensúlyukat védtek ezek a férfiak és asszonyok és védtek gyermekeik jövőjét, melynek egyetlen, biztos alapja az EWAG volt.

De a kereskedők nem kevésbé érezték át, hogy döntő óráról van szó. Még remélték, hogy ha most egy elkeseredett támadást intéznek az EWAG ellen, megtudják azt buktatni s ezzel megszabadulnak eddigi legfélelmetesebb versenytársuktól. Annak ellenére, hogy megtudták az EWAG előtti nagy készülődést, egy tüzebb szónoklat hatása alatt a kereskedők tömege megindult az EWAG felé. A kormány titokban támogatta is felvonulásukat, a rendőrök kitértek utjukból, ha némelyikük megvetéssel is. Mert a helyzet az volt már, hogy a karhatalom legénye is az EWAG-hoz húzott.

Elő nagy táblákat vittek, ezzel a felírással: „Vesszen az EWAG!” „Vesszen Ralin!” „Éljen a tisztességes kereskedelm!” A menetelő kereskedők hangosan vitatkoztak egymás között. Amerre elha-

ladtak, megállt a forgalom és kétoldalt a járdán a kíváncsiak ezrei álltak sorfalat. A munkások és egyszerűbb emberek, akik a menettel összetalálkoztak és látták a feliratos táblákat, gunyos megjegyzéseket röptettek feléjük.

— A kereskedő urak védik a profitot — kiáltották.

— Na, mehetnek az EWAG ellen — mondotta egy öreg anyóka. És halkán odasugta néhány körje gyülekezett munkásembernek: — Csak úgy feketélnék az EWAG előtt a mieink, akik védik.

A menet az áruház elé érkezett. A munkások és munkásasszonyok az EWAG mindenre elszánt hívei, a bejáratok előtt álltak és várták, hogy a kereskedők közelebb jöjjenek. Az emeletet ablakai felekkel voltak tele. Elárusító kisasszonyok, tisztviselők, irodisták és bennszorult vevők izgatottan lesték, hogy mi fog történni. A kereskedők megtorpank. Ilyen óriási tömegre nem számítottak. Azt gondolták, hogy legfeljebb az EWAG házi-őrségével fogják szembetalálni magukat, melyet könnyűszerrel söpörhettek volna félre.

Kereskedők és fogyasztók néztek farkasszemet egymással. Hosszu percekig tartott ez a néma szembenállás a kétféle tömegnek. Az EWAG hívei nem akarták elkezdni a támadást, elvégre nem ők voltak azok, akik a kereskedőket idecsődítették.

A kereskedők oldaláról hangzott el az első kiáltás. Furesza hang volt ez, kicsit félték, inkább tanácsoló. Benne volt az a mód, ahogyan a kereskedők beszélni szoktak a vevőkkel, kissé mézes, alázatos, szinezeti.

— Emberek! — kiáltotta ez a hang, mely egy idősebb, tekintélyes külsejű kereskedő torkából jött — Emberek! Benne-teket félrevezettek!

— Halljuk, halljuk! — incselkedett egyszerre több hang is a fogyasztók felől. Utána többen elkacagták magukat, aminek a hullama még sokáig fodrozott.

Az őz kereskedő hirtelen valami talpatot szerzett maga alá és arra állt

fel. Nyugodtan várták, hogy folytassa. Ezt mondta:

— Ez nem fog sokáig tartani és vége lesz a pünkösdi királyságnak. Negyven év óta vagyok kereskedő és tiszta lélekkel mondhatom, hogy sohasem számítottam nagy hasznot...

A fogyasztók közül valaki felismerte. Feléjük süvítette:

— Ismerjük. Ruhapolotája van a Friedrichstarssen, Miből vette?

— A rafizetésből! — kisérte kórusban a közbeszólót tömeg.

— Három autója van! Részvényese a D-bankoknak!

A kereskedő megkísérelte, hogy folytassa, de hangja elveszett az egyre jobban morajló felzúdulásban.

— Nem lehet ilyen oleoson árulni! — sietett a végkövetkeztetésével. — Ezt lehet három, négy hónapig csinálni, de akkor feltétlenül tönkremegy az EWAG és akkor mégis csak hozzánk jöttök vissza!

— Akkor mitől félnek és miért jöttek ide, ha három-négy hónap múlva úgy is tönkre megy — zúgott egy hang szemköztről. — Dehogy! Nagyon jól tudják, hogy az EWAG igenis árulhat ilyen oleoson.

A helyzet egyszerre megfordult, az EWAG hívei mentek át támadásba és mielőtt még a kereskedők feleszmélhettek volna, a tízezerfői tömeg már otthagytta az áruház bejárait és átzudult, mint egy hullám, a meglepett kereskedőkre, rájukcsapva, elborítva őket.

Kiabálás, jajgatás verte fel a környéket. A munkások botjai és boxerei, de pusztá oklei is dühödten dolgoztak. A megtámadottak közül a hátrább állók futásban kerestek menekülést, sokan a közelben levő házak kapujai alá húzódtak, de akik az első sorokban voltak, az aszfaltra buktak a támadók ütése alatt. Egy munkásasszony valósággal beleragadt egy jöltáplált kereskedő kabátjába és ide-oda rázta benne a kövér embert.

— Eleget szipolyoztatok és nyuztatok bennünket — sipította — az EWAG-ot nem vesztitek el tőlünk! — Az EWAG a miénk!

— Éljen az EWAG! — harsant fel ezer és ezer torokból. — Éljen Ralin!

Ralin az első emelet egyik ablakából figyelte az eseményeket. Hazudott volna önmagának, ha a kezdetben néma, impozáns szembenállás, az EWAG-hívek gunyos fölénye nem lett volna inyére. Amikor azonban elfajult látni ezt a szembe-feszülést, úgy érezte, tennie kell valamit. Az ablak szárnyát szélesre kitérte s úgy intégetett két kezével az össze-vissza gabalyodott tömeg felé. Lentől néhányan észrevették és visszaintettek.

— Ott van Ralin! — (Folytatjuk.)

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, november 9.

Bukarest, 7.20: Grammofon, 7.40: Verdi: Aida, lemezeken.

Budapest, 6.45: Torna. Utána grammofon, 10: Felolvasás, Közben grammofon, 12.05: Balajkazené, 1.30: Grammofon, 3: Testnevelési tanfolyam, 4: Manchen Mariska gyermekdalokat énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor.

5: A földművelésügyi minisztérium előadása, 6.50: Munkásféltóra, 7.20: Sz. Molnár Alce hegedül, Utána körülbelül 10: Hír-k, időjárásjelentés, Majd Cigányzene 11: Szólónzenekar 10.20: Cigányzene

Belgrád 10: Táncczene.

Lipe: 8: Birodalmi műsorszám.

Milánó: 1: Offenbach: Szép Heléna c. operája

Prága, 5.50: Grammofon.

Stockholm, 10: Szórakoztató zene.

Svájc: Aleman Adó, 10: Rombach: Paganini Berlinben, hangjáték.

Svájci Romand Adó, 9: Kabaréhangverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlemény egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Alkalmazásoknak 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portódíjtag mellékelve van

Alkalmi butorvásár. Raktárkészletűket minden elfogadható árban kiárusítjuk. Nagy választék modern, művészi, komplett lakásberendezésekben, kombinációkban. Modern díőfahálószobák 8000 lejért szerezhetők be a Transilvania lelakatában Str. Memorandului 1, az emeleten.

Válogatott gesztenyét, szilvát, diót, mogyorót, gombát szállít megfelelő előleg ellenében utánvételt legutányosabban. Roóz, Tauti de sus, Baiamare.

Hebräisch, Französisch, Deutsch, Rumänisch und alle Gymnasialfächer unter richter billigst Bukowinaer Hochschüler. Sobe, Calea Traian 34.

Piyamat, inget méret után legolcsóbban „Woja” fehérmű üzemben kaphat Reg. Ferd. 65.

Kerések 4 vagy 5 szobás komfortos lakást belvárosban május 1-re, esetleg hamarabb is. Dr. Krausz, Piata Mihai Viteazul 3.

Volt molnár, fűrésztulajdonos, izr. 36 éves, ezen szakmában jártas, három hazai nyelvet szóban, írásban bírja, bármilyen szerény állást elvállalna. Ajánlatokat Basch, Viseul de sus.

Kiadó különbejáratu, szép butorozott szoba egy vagy két személynek, fürdőszobahasználattal, esetleg zongorával. Értekezni 12—5 ig Erzsébet ut 38., I.

Férfi és női fehérművarrónó, aki kézimunkahimzésben stb. is perfekt, szerény igényekkel állást keres. Cim a kiadóban.

Izr. urileány 4 polgárral, háztartásban teljesen jártas, gyermekruhák és fehérművű varrásához is ért, ort. zsidó családnál elhelyezkedést keres. Cim a kiadóban.

A legizletesebb és legváltozatosabb vegetárius koszt a Schwartz Ignác né vezetése alatt álló „Familia” kóser vegetárius étteremben kapható. Ünő noca 10. hátul az udvarban. Egy menü (leves, főzelék, tészta) 25 lej. Abonoma ebédvacsora 900 lej, csak ebéd 600 lej.

Kelengyék készítése, függöny és ágterítők összeállítás, csipkebevarrás, párna montírozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

EZINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A Magyar Színház közleményei:

A kolozsvári társulat bucsuelőadása ma, csütörtökön este: Egy csók és más semmi, operett. Komoly sikereiben bővelkedő szezóját péntektől kezdve rövid időre megszakítja a kolozsvári társulat. Ma, csütörtökön este bucsuképpen az Egy csók és más semmi című óriási sikert aratott operettet játssza el a társulat. A darab sikerére jellemző, hogy a közönség egyenes kérésére tüzte ki ezt az operettet az igazgatóság bucsuelőadásul. Kétségtelen, hogy a bucsuzó társulatot lelkes és meleg ünneplésben fogja részesíteni ez alkalommal is Kolozsvár művészetkedvelő közönsége.

Zsindelyezk a kaszárnya tetejét bemutatja olyan szenzációja lesz az új évadnak hogy egész Kolozsvár közönsége örömmel fogja üdvözölni Ihász Aladár és Fekete Mihály temesvári operett társulatát, amely két hétig fog vendégszerepelni a Magyar Színházban. Zsindelyezk a kaszárnya tetejét helyairai rendkívül olcsók. A legdrágább földszinti jegy ára 45 lej, Páholyülés 20 lej. Ihász Aladár, mint új igazgató, teljes energiával, tudásával, szakavatottságának minden fegyverével rendezti az előadást. A társulat új szereplői szorgalommal és őszinte becsüggyal készülnek a kolozsvári közönség meghódítására. Zsindelyezk a kaszárnya tetejét jegyeit már árusítja a Magyar Színház pénztára.

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Péntek este fél 9 órakor: Evangelimann, Vasárnap d. u. 3 órakor: Varázsfuvola.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök fél 9: Egy csók és más semmi (A kéthetes turnéra induló társulat bucsu előadása.)

Péntek, szombat este 9: A Kék madár társulat vendégjátéka.

A temesvári operett társulat műsora a Magyar Színházban:

Vasárnap d. u. 5 órakor: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.

Vasárnap este félkilenckor: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.

Hétfőn este félkilenckor: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.

Kedden este félkilenckor: Zsindelyezik a kaszárnya tetejét.

Szerdán este félkilenckor: Dubarry.

Csütörtökön este félkilenckor: Dubarry.

Pénteken este félkilenckor: Dubarry.

Szombaton este félkilenckor: Dubarry.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, csütörtökön szenzációs premier: Fekete huszár. Zenés világláger.

Fősz.: Conrad Veidl, Mady Christians, Bernard Goetzke.

Jön: Vágyak éjszakája, Stefan Zweig novellája után, Fősz.: Willy Forst, Hilde Wagener (Reinhardt színésznő.)

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor:

A nap fia, Megható keleti románc. Főszerepekben: Ramon Navarro, Helene Hayes, Lewis Stone.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Csütörtök 3, 5, 7, 9 órakor:

Extase. Általános közkívánatra, főszerepben: Hady Kiesler (Miss Cseh, szlovákia.)

MEGOPERÁLT

leányát, Londonót, a királyi párral megkellesege olyan hogy megelőzött róla tudom az operáció befolyásokról.

A Lindt Amsterdamot, Paris Soir jelent, pár repülőgépen Svájc felé igyekszva kellett térni len időjárásai vis

A népszöve ülésszakán napi baloldali sajtó től jelentik: A petíciója a Népszöve ülésszakán Fennáll annak a kivüli tanácsülés ügyben. A lapot készítőket tovább tartják s ellenük indult a bünyvő betiltása elleni népszöve ülésszakán

Emesztési glesoványodás, szgek, borkiütése eseteiben a term keserűvíz szabályos működése számos vezérfelet hogy a valódi F mindíg kitünően

Cionista ma napokban a nag meghívására Ch tag és Háber L. titkára tartotta palesztinai imp megkapó beszélt Háber L. beszélt problémáiról és pok támogatás hangsúlyozva, zsidókérdést is, rólág az alapok sával lehet me után az egybeg ünnepelte az elő folyt le a K. K. szep összeget e kult a K. K. L. zetője Szücs Istv mény arra, hogy is bekapesolódik életbe. Az es igen nagy érdem berg N-nek a kénék

Erthetetlen, mely ember nánaknál „Diana” azonnali enyhüle

Porradalmi Mussolini készült Rómából jelenteni ning Post-ban k ismerteti legkö formjának főbb sziszta-államban - érdekképviselet, főbb teendőket, közvetit a munk zótti vitákban. 2 nak vagy közöket érintő gazdódesben. 3. Szerve melést az önkor a legutolsó funk chesteri liberaliz takeppen forrad amely azonban alizmust, mert szünteti meg az nem teremt terr Ezzel kapcsolatb dest, hogy ha a s les megszervezés három-négy száz nő jogokkal bíró amelyre a közér dását bízzák, mi majd meg az új képviselőház szá ha a céhek nemz zási jogot nyer, sára esőkön és várhatók változá azonnal.

vember 9.

mmofón, 7.40: Ver.

a. Utána grammo-
özben grammfón.
1.30: Grammfón.
am. 4: Manchen
at énekel, zongó.

minisztérium elő-
bra. 7.20: Sz. Mol-
na körülbelül 10:
Majd Cigányzene
9: Cigányzene

9: Cigányzene

műsorszám.

n: Szép Heléna c.

tion.

koztató zene.

10: Rombach: Pa.

játék.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

9: Kabaréhang.

HIREK

— **Megoperálták az angol királyi pár leányát.** Londonból jelentik: Mary herceg nőt, a királyi pár leányát vakbélgyulladásal meg kellett operálni. A műtét szükségessége olyan váratlanul lépett fel, hogy megelőzőleg az udvar nem is szerzett róla tudomást. Az uralkodópárnak az operáció befejezése után referáltak a történetéről.

— **A Lindbergh-házaspár elhagyta Amsterdamot.** Párizsból jelentik: A Paris Soir jelenti, hogy a Lindbergh-házaspár repülőgépen elhagyta Amsterdamot. Svájc felé igyekeztek, de rövidesen vissza kellett térniök a repülésre kedvezőtlen időjárási viszonyok miatt.

— **A népszövetségi tanács legközelebbi ülészakán napirendre kerül a danzigi baloldali sajtó petíciójának ügye.** Genf-ből jelentik: A danzigi baloldali sajtó petíciója a Népszövetség tanácsának legközelebbi ülészakán napirendre kerül. Fennáll annak lehetősége is, hogy rendkívüli tanácsülést hívjak össze ebben az ügyben. A lapok danzigi jelentései szerint dr. Seipel, Kilian és Facken szerkesztőket továbbra is letartóztatásban tartják s ellenük hazaárulás miatt megindult a bünyádi eljárás, mert lapjaik befittása elleni panaszokkal a danzigi népszövetségi főbiztoshoz fordultak.

— **Emésztési gyengeség, vérszegénység, vesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrküritések, kelések, furunkulusok** esetében a természetes „**Ferenc József**” keserűviz szabályozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi **Ferenc József** víz hatása mindig kitűnően beválik.

— **Cionista meeting Nagylakon.** A napokban a nagylaki Zsidó Kulturkör meghívására Chilewitz Hermann KIB tag és Háber L. az aradi helyiesoport titkára tartottak előadást. Chilewitz palesztinai impresszióiról színes és megkapó képekben számolt be, majd Háber L. beszélt a cionizmus aktuális problémáiról és rátért a cionista alapok támogatásának fontosságára, hangsúlyozva, hogy a németországi zsidókérdést is, maradék nélkül, kizárólag az alapok fokozottabb támogatásával lehet megoldani. Az előadás után az egybegyűlt közönség lelkesen ünnepelte az előadókat. Utána gyűjtés folyt le a K. K. L. javára, mely igen szép összeget eredményezett. Megalakult a K. K. L. bizottsága melynek vezetője Sücs István lett. Meg van a remény arra, hogy rövidesen Nagylak is bekapcsolódik az erdélyi cionista életbe. Az estély megrendezésében igen nagy érdemei vannak Dr. Landesberg N.-nek a Kulturkör agilis elnökének.

— **Erthetetlen, miért nem használ néme ember náthánál, hűlésnél, fájdal-maknál „Diana” sóshorszeszt,** hiszen azonnali enyhülést hoz.

— **Forradalmi újításokat tartalmaz Mussolini készülő alkotmányreformja.** Rómából jelentik: Mussolini a Morning Post-ban közölt hosszabb cikkben ismerteti legközelebbi alkotmányreformjának főbb vonalait. Az olasz fasiszta-államban — írja — a tizenhárom érdekképviselő, vagy céh a következő főbb teendőket végzi: 1. Békét és közvetít a munkások és munkaadók közötti vitákban. 2. Tanácsot ad az államnak vagy közhatalóságoknak minden őket érintő gazdasági és szociális kérdésben. 3. Szervezi és irányítja a termelést az önkormányzat alapján. Ez a legutolsó funkció, mely a régi manchesteri liberalizmus halálát jelenti volt faképpen forradalmi horderejű újítás, amely azonban nem jelent államszocializmust, mert a fasiszta-államban nem szünteti meg az egyéni vállalkozást és nem teremt termelési monopóliumot. Ezzel kapcsolatban a lap felteszi a kérdést, hogy ha a céhekre bizzák a termelés megszervezését is irányítását és ha három-négyszáz tagból álló, messzemenő jogokkal bíró testületet alakítanak, amelyre a közérdekű kérdések megoldását bizzák, minő tevékenység marad majd meg az új olasz alkotmányban a képviselőház számára? Világos, hogy ha a céhek nemzeti tanácsa törvényhozási jogot nyer, a képviselőház fontos-sága eszékken és ebben az irányzatban várható változások, ha nem is éppen azonnal.

RITKA ALKALOM!

Ritka alkalom! Szenzációsan olcsó kiadású. A kiállítás tartalma alatt a

Weisz Fivérek

szörme szalonjában. Gólya-palota

— **Diktatórikus hatalomra tör a cseh agrárpárt?** Prágából jelentik: A agrárpárti Wenkow élesen támadja a csehszlovákiai német és cseh szociáldemokratákat. Azt hangoztatja, hogy már elérkezett az ideje annak, hogy az ipari munkabéreket leszállítsák s az ipari exportot agrárérdekeknek feladják. Politikai körökben a támadás feltűnést keltett. A megtámadottak ugyanis benne vannak a kormánykoalícióban. Ugy látszik, a cseh agrárpárt ki akarja tessekelni a szociáldemokratákat a kormányból s diktatórikus hatalomra tör. Egyidejű jelentés szerint a csehszlovák kormány betérjesztette a jövő évi költségvetési előirányzatot. A költségvetés 7 milliárd 630 millió cseh korona összeg körül egyensúlyban van.

— **Három óras eszmecsere volt a japán külügyminiszter és a tókiói szovjetkötvet között.** Londonból jelentik: A Times tókiói távirata szerint a japán külügyminiszter és a tókiói szovjetkötvet között három óras eszmecsere volt a két ország közötti barátságosabb viszony helyreállítása érdekében.

Royal Mozgó

Ma, csütörtökön különleges premjer:

„Fekete huszár”

Zenés világsláger!

CONRAD VEIDT, MÁDY CRISTIANS, BERNHARD GOETZKE.

— **Egy boldog sziget, ahol alig van adó és alig kell dolgozni.** Londonból jelentik: Egy skót utazó elmondja, hogy milyen paradicsomi állapotokat figyelt meg a délatlanti — Falkland — szigeteken. A lakosság száma alig három ezer. Fő jövedelmi forrás a gyapjú és a bálnaszir kivitele. Ez évenként körülbelül három millió angol fontot hoz a sziget lakosainak, akik a külföldnek csupán ennek negyedrésztét fizetik el árubehozatalért. A sziget lakói évenként alig pár hónapon át dolgoznak, az év többi részét a nyugodt elmélkedésnek szentelhetik. Az adó egészen jelentéktelen. A klíma olyan kedvező, hogy mindenki maga tudja természetesen a kertje veteményeit, amikre szükség van. Tejet a birkák annyit adnak, amennyi kell. A Falkland szigetek eszerint semmiképpen nem ismerik azt a sok súlyos gondot, amely a világ többi részeinek vállaira nehezedik.

— **Eljegyzés.** Havas Emil pénzügyi inspektor leányát Magdát, Safu Maren, eljegyezte dr. Heilbraun Miklós ügyvéd, Bukarest.

Legmodernebb formájú, színű és minőségű

KALAPOK

dus választékban

„HUTSIC”

(volt Hecht) kalapüzemnél

Ciuj, Calea Reg. Ferdinand 30. Dej, Str. Eminescu 1. Női és férfi kalapokat jutányosan és szakzerűen gyárt, fest, tisztít és formál.

— **Ganz Benzionné szomorú esete.** Megirtuk, hogy Ganz Benzionné, akinek férjét meggyilkolták és kirabolták. Kolozsváron van, a legnagyobb nyomorban. Jön a tél és a szerencsétlen asszony nagy inségnek van kitéve. Arra kéri a jószívű embereket, ne engedjék elpusztulni őt és gyermekeit. Adományokat az Uj Kelet kiadóhivatala továbbít.

— **Moszkvában két napon át tartottak a kommunista forradalom évfordulói ünnepeit.** Londonból jelentik: Moszkvában két napon át tartottak a kommunista forradalom évfordulói ünnepeit. Mindkét napon általános munkaszünet volt. Az ünnepek legkiemelkedőbb pontja a Vörös-téren rendezett tegnapi díszszemle volt, amelyet két millió ember jelenlétében tartottak meg.

— **Charles Rotschild és Wertheimstein Rózsika fia — völegény.** Londonból jelentik: Rotschild Viktor, néhai Charles Rotschild és özvegye, Wertheimstein Rózsika fia, eljegyezte Hutchinson Borbálát, St. JohnHutchinson előkelő angol ügyvéd leányát. A huszonháromeves völegény, aki anyja révén magyarországi származású jelenleg a cambridge egyetem állattani kísérleti laboratóriumában folytat tudományos buvárlatokat és a parthenogenesis terén értékes eredeti felfedezéseket tett. Rotschild Viktor, a Rotschild főnemesi cím és hitbizomány várományosa, mert nagybátyja, a jelenlegi lord Rotschild, nőlen. Rotschild Viktor tudományos kutatásait később is folytatni szándékozik, amikor majd a Rotschild-bank-cég tagja lesz.

— **Kivégték Németországban egy gyermekgyilkos anyát.** Berlinből jelentik: Gubenben az ottani fogház udvarán bárdal kivégezték Ziehm Elza asszonyt. Az esküdtbírók fiaának meggyilkolása miatt ítélte halálra a bestiális anyát.

— **Párizs ellen éhségfelvonulásra készülnek a kommunisták.** Párizsból jelentik: Franciaországban is éhségfelvonulások akarnak rendezni, Lille és Valenciennes városok kommunista érzelmi munkássága elhatározta, hogy november 18-án éhségfelvonulást indít Párizs ellen. A két legnagyobb északfranciaországi ipari város kommunistái két oszlopban indulnak el Párizs felé az Arras városában egyesülnek, ahonnan azután már egy oszlopban folytatják a felvonulást. Az éhségfelvonulásban csupán a kommunista munkások vesznek részt.

NAPRÓL NAPRA

Edward James gazdag angol főur beadta a válókeresetet felesége, Tilly Tosch, a bécsi állami opera egykori primaballerinája ellen, aki világhírű színésznő és táncosnő lett Amerikában és Angliában. Az asszonyt a napokban súlyos autóbaleset érte, de férje már nem látogatta meg a kórházban. Tilly Tosch felgyógyulása után Hollywoodba utazik, ahová szerződése szólítja.

A bécsi Deutsches Volkstheater fogja megszerezni előadásra Zilahi Lajos „Tizenkettedik óra” c. darabját. Engenos szerepére Jahn igazgató Moissit kívánja szerződtetni.

A bécsi Ellen Richter filmgyárban készült Orth János-film magyarországi előadásait nem engedélyezték.

A bécsi Josefstädter Theater januárban bemutatja Bus Fekete László új darabját, melynek címe „Több mint szerelem”. Darvas Lili játszani fog a németnyelvű bemutatón.

A csehszlovák államvasut táncoscsapat hozott forgalomba. Az első kísérletképpen a prága-bódenbuchi vonalon indították utnak. A kocsik 11 méter hosszú s parkettes padlója van. Oldalt ülészek vannak, hogy a fáradt táncosok leülhessenek. A próbaton kitűnt, hogy a táncoscsapat kitűnően lehet táncolni. A vonat összes utasainak jelentkezős sorrendjében jönek a táncoscsapat használatára. Közlebről más vonalakon is utva indítják a táncoscsapatot.

November 10-én lesz Luther Márton születésének 450-ik évfordulója.

Hírek vannak arról, hogy Reinhardt Párizsban telepszik le s átveszi a Théâtre Pigalle igazgatását.

A párizsi keleti kerületben nyolcemeletes városi autózalogházat létesítettek amely kétezer gépkocsit fogadhat be. Az autókat lifteken szállítják a felsőbb emeletekre. Azokat az autókat, amelyeknek zálogcédulát havonként nem utítják meg, a városi zálogház el fogja árvereztetni.

Róth László: Az új fotográfia. Az értékelődések korszakát éljük. Nemesek a gazdasági élet, a morál, a művészet értékelmélete van átalakulóban, hanem a technikáé, helyesebben a technika alkalmazásának értékelmélete is.

A fotográfia, mint elsősorban technikai-ipari munkaeredmény, a multban hába igényelte azt, hogy egyes megnyilatkozásaiban művészi produktumnak tekintsek.

S talán joggal. Mert a fotografáló gép munkateljesítménye elsősorban a lenese technikai tökéletességétől függött.

Ma már tudjuk, hogy a fotografus beállítottsága, szemének művészi látása döntően befolyásolhatja, nemesek a fotográfia ipari kvalitását, hanem ábrázoló és leleplező lehetőségeinek minőségét is.

A művész, aki fotografál és a fotografus, aki művész a fényképpel való és emberábrázolás területén is más eredményhez jut, mint az, aki csak ipari mesterséget lát a fényképezésben.

A művész-fotografusok, akik közé Róth László „Az új fotográfia” című könyv szerzője is tartozik, a fényképbábrázolás lehetőségeit nemesek technikailag aknázzák ki, hanem festői, lélektani és szociális vonatkozásokban is.

Kombinálnak, variálnak, jellegzetességre törekszenek és nem elégszenek meg a külső világ merev és semmitmondó, főleg pedig lélektelen másolásával.

S mert magukat, egységüket, világnézetüket viszik bele mesterségükbe: ez a művészetük emelik mesterségüket.

Róth László könyve a művészi fotográfia értékelését, eredményeit és lehetőségeit ismerteti. A könyv szövege, kezdetleges stílusánál és kifejezőképességénél fogva ugyan sok kívánnivalót hagy maga után, de fénykép-illusztrációi annál meggyőzőbbek.

S egy ilyen könyvvel végül is ez a fontos. Annál is inkább, mert ezek az illusztrációk tanítanak és meggyőznek. Szakembert és amatőrt egyaránt.

A könyv Temesváron, a szerző kiadásában jelent meg és stílusos kiállításával hívja fel magára a figyelmet. (s.)

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

UJ KELET *Legújabb hírek*

Végetért a Zsidó Párt első országos kongresszusa

A kongresszus hódolótáviratot mesztett az uralkodóhoz. A kongresszus általános vitája

Bucuresti-Bukarest, nov. 8. (Az Uj Kelet tud.) A Romániai Zsidó Párt országos kongresszusa tegnap délután folytatta tanácskozásait. Az általános vita délután félnyolcor vette kezdetét és a késő éjszakai órákba nyúlt bele. A kongresszus egyhangulag elhatározta, hogy hódolótáviratot intéz az ország uralkodójához. A királynak küldött távirat így hangzik:

„A Zsidó Pártnak az ország minden részéből a párt első kongresszusára összegyűlt delegátusai mielőtt munkához látnának, tekintetüket az uralkodó trónja felé fordítják, akinek meleg szíve, atyai szeretettel dobog az ország összes fiáért, származásra és felekezetre való tekintet nélkül, s ebből az alkalomból kéri Öfenségét, fogadja az ország zsidó lakossága rendületlen hűségének kifejezését.”

Ezután dr. Niemerower főrabbi, a zsidó felekezet szenátusi reprezentánsa, akit az elnökség meghívott a kongresszusra, emelkedett szólásra.

„Jóllehet nem szokás, hogy a zsidó kultusz reprezentánsa politikai alakulatokban vegyen részt, mégis eljöttem az Önök körébe, hogy üdvözöljem a nép reprezentánsait, kik a zsidóság érdekeiért harcolnak.

Az általános vita

Ezután a különböző szakbizottságok megalakítására került a sor, majd kezdetét vette az általános vita. Az első szónok dr. Teich szesavai delegátus volt. Rámutat a zsidó hitközségek problémáira. A Vlad féle kultuszörvénynek a zsidó érdekek szellemében való módosítását, követei Rosenhaupt ügyvéd, Kisenev a zsidó iskolák kérdésével foglalkozik és különösen a tanítóképző intézet hiányára mutat rá. Grünberg asszony, a Zsidó Párt női szakosztályának vezetője üdvözlő ezután a kongresszust és rámutat a zsidó nő szerepére, a párt szociális és gazdaságpolitikai tevékenységére. Feldmann ügyvéd (Hotin) visszautasítja azt a feltevést, mintha a Zsidó Párt a szélsőséges mozgalmak reakciója volna.

Ezután dr. Singer ügyvéd emelkedik szólásra s nagyhatású beszédében többek között a következőket mondotta:

A párt a zsidóság egységes szervezete

„Ellenfeleink azt mondják, ne csináljunk független politikát, amellyel izoláljuk magunkat. A mi harcunk belső harc. A román-izraelita iskola azt a korszakot képviseli, amelyben szegény volt zsidónak vallanunk magunkat. Nem vagyunk elkülönült szervezet, hanem egyetlen politikai organizmusa vagyunk a Nagyromániában élő zsidóságnak. Nem akarunk egybeolvadni tegnap ellenfeleinkkel. A párt szervezetének gerincét a szociális gazdasági és kulturális problémák képezik. Az antiszemitizmus elleni harc különálló feladat. Nincs olyan érv, amely megakadályozhatja létünket. A zsidó tömeg meg kell, hogy adják nekünk támogatásukat, hogy a zsidókat visszavezessük a produktív munkához. Szabadok vagyunk és szabadon akarjuk folytatni a mi politikánkat. Ami a Zeire Ziont illeti, az is nemzeti zsidó politikát kell folytatnia a zsidó párt keretében. Ausztriában napról-napra kiszorítják a zsidókat a szocialista pártból, ahol egyre nagyobb teret hódít az antiszemita áramlat. Ezzel szemben örömmel kell megállapítanunk, hogy a zsidó világgongresszus minden bizonyossággal egyetlen nagy szervezetbe fogja összefogni a világ zsidóságát. A zsidó nép a nemzeti megújulás útján van.

Szolidaritás a német zsidókkal

Feich delegátus határozati javaslatot terjeszt be a németországi zsidókkal való szolidaritásról. A német zsidókat elleni bojkott-akció megszervezését követeli, majd felhívja a kongresszus figyelmét a romániai antiszemita veszedelmre.

Janeu Klein (Galac) és Izrael Henrik

(Focsani) a zsidó parlamenterek munkáját bírálják. Szerintük a zsidó képviselők nem törődtek elegendő mértékben választóikkal, különösen az ókirályságban.

Dr. Fried Abraham (Máramarosziget) lendületes beszédben száll síkra a zsidó parlamentereket ért támadással szemben.

Tuli Rosenthal, a Hasmonaia cionista diákszövetség elnöke az ifjúság nevében rámutat a mezőgazdasági és egyéb produktív szakiskolák létesítésének szükségességére, majd kijelenti, hogy a cionista diákság zárt sorokban áll a Zsidó Párt zászlaja mögött.

Ezután dr. Bercovici és Trajan Weis-

mán szólalnak fel, majd az elnök éjszaka tizenegy órakor berekeszti az ülést.

A gyűlés után kétszázötven terítéses nagyszabású bankett volt, amelynek keretében meleg ünneplésben részesítették a delegátusok dr. Fischer Tivadart, a párt illusztris elnökét.

Ma délelőtt a bizottságok folytatták munkájukat, majd javaslataiknak megvitatására és megszavazására kerül a sor a plánum előtt. Lapzártakor még folynak a kongresszus tanácskozásai, de ma éjszaka minden körülmények között befejezést nyer a Zsidó Párt első országos kongresszusa.

A newyorki városházán megbukott a demokrata rezsim

Egy bevándorolt katona-karmester fiát választották meg Newyork főpolgármesterévé. Kilenc halottja van a véres választási harcnak

Newyork, nov. 8. A demokrata rezsim tegnap véget ért a newyorki városházán. A tegnapi főpolgármester-választáson Florio La Guardia örnagyot, egy bevándorolt katona-karmester fiát választotta meg a választók többsége főpolgármesterévé.

A szavazás alkalmával a külvárosi kerületekben és a haarlani néger-negyedben

véres összecsapások voltak a politikai ellenfelek között. A fanatikus emberek revolverral, ólmos botokkal, törökkel és késekkel támadtak egymásra. A választás eddigi veszteség-lajstroma kilenc halott és százötven sebesült, kik közül több mint nyolcvanat kórházba kellett szállítani.

Három napra betiltotta a kormány a Románia Nouă-t

Boila Zakariás tiltakozó táviratai Vaidához, Mihalachehoz és a bukaresti napilapok szerkesztőiségeihez

Cluj Kolozsvár, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Megírta az Uj Kelet, hogy Boila Zakariás új lapját, a Románia Nouă-t, a rendőrség elkoboztatta. A késő délutáni órákban Hatiegan Simon rendőr-vezetőr a lap alapítóinak tudomására hozta, hogy a kormány a lapot három napra betiltotta. Az érdekeltek körében ez az intézkedés érthető feltűnést és idegességet keltett. A Maniu személye köré csoportosult kolozsvári politikusok értekezletet tartottak, melyen foglalkoztak a lappal szemben megnyilvánult hatósági magatartással.

A keddi délutáni megbeszélések eredményeként szerdán délelőtt „Rendkívüli kiadás” címen röpcédula jelent meg a kolozsvári uccákon, mely a következőket írja:

„Tegnap délelőtt 11 óra 17 perckor a rendőrkvesztura a Románia Nouă elkönfiskálását rendelte el, anélkül, hogy velünk az elkobzás okát közölte volna.

Néhány órával később a nyomda igazgatója rendeletet kapott a rendőrkveszturától, mely a lap megjelenését három napra betiltotta.

Ezek a felháborító erőszakosságú intézkedések közvetlenül azután történtek, hogy a miniszterelnök kijelentette: Erdély a polgári szabadságjogok és a tolerancia ősi földje.

Az erőszakosság annál inkább aljas, mert tudtukkal, Kolozsváron nincs ostromállapot.

A kormány ezen eltévelyedésével szemben, mely indignálódással töltötte el az egész román népet, a lap igazgatósága a következő tiltakozó táviratokat küldte el:

I. távirat: Vajda Vocevod Sándor miniszterelnök urnak Bukarest. Ma jelent meg a Románia Nouă című lap első száma. Pontosan 17 perccel a lap megjelenése után a rendőrkvesztura, a belügyminisztérium rendeletére való hivatkozással, elkobozta a lapot, tönkretette a szerkesztést, tetemes kárt okozva nekünk, anélkül azonban, hogy az ekobzás okát közölte volna. Néhány órával később a rendőrkvesztura, ugyancsak felsőbb rendeletre való hivatkozással, a lap megjelenését három napra betiltotta.

Nem tudjuk elképzelni, Miniszterelnök Ur, hogy ezeket a rendelkezéseket az Ön tudtával fogantatosították. Hiszen Ön egy párnak az elnöke, mely évtizedeken keresztül harcolt a sajtószabadságért. Kérjük tehát, intézkedjék, hogy a belügyminisztérium térjen vissza a törvényességhez.

A Románia Nouă igazgatósága

II. távirat: Mihalache Ion urnak Bukarest. Ma jelent meg a Románia Nouă első száma. Pontosan 17 perccel a megjelenése után a rendőrkvesztura, a belügyminisztérium rendeletére való hivatkozással, elkoboztatta a lapot, megsemmisítette a szerkesztést, tetemes károkat okozva nekünk anélkül azonban, hogy az elkobzás törvényes okát közölte volna velünk. Néhány órával később a rendőrkvesztor, ugyancsak magasabb rendeletre való hivatkozással, a lap megjelenését három napra betiltotta.

Kérjük, intervenáljon a kormány nál, vonja vissza a törvénytelen rendelkezést, mely kompromittálja az egész pártot, azt a pártot, mely éveken keresztül küzdött

a sajtószabadságért.

A Románia Nouă igazgatósága

III. távirat: A bukaresti lapok szerkesztőiségeinek küldött táviratok szövege: Ma jelent meg a Románia Nouă első száma. Pontosan 17 perccel megjelenése után a rendőrkvesztura, belügyminisztérium rendeletre való hivatkozással, elkoboztatta a lapot, jelentékeny károkat okozva nekünk, anélkül azonban, hogy az elkobzás igazi okát közölte volna velünk. Néhány órával később a rendőrkvesztor, ugyancsak magasabb rendeletre való hivatkozással, három napra betiltotta a lap megjelenését. Teljes erővel tiltakozunk e törvénytelen rendelet ellen és kérjük Önöket, társuljanak tiltakozásunkhoz, mert a sajtószabadságról van szó, amelyet mindannyiunknak meg kell védenünk, függetlenül a politikai hitvallástól.

Boila Zakariás,

a Románia Nouă igazgatója.

Elsőoldali cikkünk folytatása

Halippa, Sauciu Saveanu még az éjszaka folyamán a fővárosba érkeznek. Ellenkező esetben.

az elnöki tanácsulást csütörtök délelőtt tartják meg.

Világos, hogy a miniszterelnök az audienca lefolyását fogja ismertetni a párt vezetés előtt és az elnöki tanácsra bízva, hogy az audienca eredményének konkluzióját levonja.

Vajda már lemondott!

Az Adeverul azt az érdekes megállapítást teszi, hogy

Vajda már be is jelentette az uralkodónak lemondását, amikor megértette szavaiából, hogy nem ruházta fel azaz a bizalommal, amelyre a kormány nek szüksége van ahhoz, hogy a parlament előtt megjelenhessenek.

Az Adeverul fenntartással közli azt is, hogy Vajda Ducát ajánlotta volna utódjául. A király két-három napi határidőt adott a miniszterelnöknek, hogy a párt többi vezetőivel tanácskozzék.

A politikai helyzet rendkívül zavaros, a pártok körében óriási izgalom uralkodik. Egyes bukaresti lapok már az új liberális kormány listáját is közlik. Ezek a hírek természetesen koraiak, mert nem lehetetlen, hogy Vajda és Tilea áthidaló megoldást találjanak a válság elsimítására.

Kétezer rohamosztagos vasgárdista vonult el szerdán Zelea Codreanu előtt

Bucuresti-Bukarest, november 7. Az Uj Kelet tud. Szerdán a Vasgárda nagy uccai demonstrációt rendezett, melynek során kétezer új rohamosztagost avattak fel. A kétezer vasgárdista egyenruhában vonult fel Zelea Codreanu előtt. A katonai rendben felvonuló csapatok élén Stelescu vasgárdista képviselő haladt. A felvonulást templomi ceremónia előzte meg. A Tempo jelentése szerint a Tedeumon Olaszország, romániai meghatalmazott minisztere is részt vett.

— Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület ma, csütörtökön este fél 9 órakor tartja 51. rendes szakülését. Előadó: Dr. Farkas Imre: A szív koszoruserveinek thromborisa (betegbemutatással) és elektrocardiografiai demonstrálással) címmel.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 3-71.

Taxa postală plătite în nu...
No. 224.713-3
Baron L. Telefon: 3-71
Havonta 118, évre 600, egé földre: Havo félévre 6, egé délések díjsz KELET az asidóság egye keink utány rás megjelöl

Titulescu 15-én.

A jo

Bucuresti-B...
let bukaresti...
jelentése.) Ha...
válság, mely e...
és váratlanság...
ben, a kolozsv...
ki se hitte vol...
lül kitor a ko...
voltak biztos...
tón a rá anny...
hívta egybe a...
velük a kormá...
alaptalanság...
biztosítani ig...
hogy a kaesák...
mány meging...
főnyes nyilat...
vetkezett: ez...
míg a királyi...
jába és nyom...
mányaának leg...
kötötték a kir...
A szélcsend u...
kormány fölé...
mint ahogy a...
vetkező zivat...
volt a levegő...
Vaidával eg...
minden re...
kares

A politikai él...
sen reagáló...
félé, amikor a...
királyi kastél...
volt a helyze...
Elsőször Ma...
eltérés a k...
kötött, má...
ján merült

A király a...
kérdéséről te...
kérdést Vaid...
észlelt jobbol...
a Cultur Patr...
lyével kapcs...
téseik meg ne...
ról azt a lát...
a kormány...
irányítás g...
tőztatni

Kedden est...
nyegében me...
totta legkedv...
dát. A legna...
magából a ne...
részét Mihalac...
fenyegettek...
nem szölv...
arról, hogy...
van a pénz. A...
lézte a libera...
fellépése.

Kedden es...
kíséretében...
pályaudvaron...
kabinetfőnök...
erőszakolva...
— Csomage